Не придётся ли госконтролёрам самим проводить весеннюю посевную в ОАО «Косино»?
(Об этом читайте на 3-й стр.)

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 101 (4456)

24 снежня 2019 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

ДАБРАЧЫННАЯ АКЦЫЯ «НАШЫ ДЗЕЦІ»

Сяргей Румас быў сапраўдным Дзедам Марозам

Шчодрым быў учора прэм’ер-міністр Сяргей Румас. Не з пустымі рукамі, а з навагоднімі падарункамі прыехаў ён да выхаванцаў дзіцячага дома №7.

Кіраўнік урада прывёз сем планшэтных камп’ютараў, а таксама салодкія наборы. Выказваючы ўдзячнасць, выхаванцы падарылі яму мастацкі выраб, зроблены ўласнымі рукамі.

“Сяргей Мікалаевіч быў сапраўдным Дзедам Марозам. У наступным годзе выхаванцы дзіцячага дома паедуць адпачываць, – паабяцаў прэм’ер-міністр. Куды паедуць – выбіраюць ужо. Пракладваюць маршрут”, – напісала ў “Фэйсбуку” прэс-сакратар урада **Аляксандра Ісаева**.

Вось быў бы такім шчодрым прэм’ер-міністр і да ўсяго беларускага насельніцтва! Не толькі іншыя дзеці, а і значная частка дарослых людзей чакаюць ад урада сур’ёзных захадаў па паляпшэнні іх жыцця.

СЛЫШАЛИ?

В следующем году будет амнистия

Александр Лукашенко поручил подготовить законопроект об амнистии к 75-летию Победы в Великой Отечественной войне.

Об этом вчера рассказал председатель Верховного суда Валентин Сукало.

«Глава государства принял решение о подготовке специального закона об амнистии с связи с 75-летием Победы в Великой Отечественной войне. Это задание будет выполнять Верховный суд вместе с Министерством внутренних дел», – цитирует belta.by Валентина Сукало.

По его словам, будущий документ по своему объему будет сравним с законом об амнистии, принятым к 75-летию освобождения Беларуси.

ДУХОЎНАСЦЬ

Хрыстус нарадзіўся, не бойцеся прыняць Яго!

(З пастырскага паслання Арцыбіскупа Тадэвуша Кандрусевіча, мітрапаліта Мінска-Магілёўскага, старшыні Канферэнцыі каталіцкіх біскупаў Беларусі).

Дарагія браты і сёстры, суайчыннікі!

«Хрыстус нарадзіўся, Бог аб’явіўся».

Гэтымі словамі мы абвяшчаем радасць свята Божага Нараджэння, якое найперш павінна насіць духоўны характар, бо Бог у вобразе чалавека ўвайшоў у нашае жыццё.

…Евангельскі аповед пра нараджэнне Хрыста ўжо 20 стагоддзяў зачароўвае сэрцы людзей. Яслі з Немаўляткам Езусам, Марыяй, Юзафам і хатнімі жывёламі; пастушкі, анёльскія хары і бэтлеемская зорка. Гэта ўсё так прыгожа і так захапляе, што мы становімся падобнымі да дзяцей. Таму з радасцю паўтараем словы Евангелля: «нарадзіўся сёння ў горадзе Давіда Збаўца, якім ёсць Хрыстус Пан».

Езус збавіў нас ад граху. Але ці на гэтым Яго заданне завяршылася? У наш час шматлікіх крызісаў мы ўсё больш пераконваемся, што без Божага ўмяшальніцтва не зможам вырашыць нашых праблем.

А іх шмат. Найперш гэта крызіс сям’і, якая з’яўляецца падмуркам грамадства. Большасць сем’яў знаходзяцца ў разводзе. Таму падмурак нашага грамадства нетрывалы, што не абяцае яму добрай будучыні, бо дзеці застаюцца без належнай апекі і выхавання абодвух бацькоў. Хто іх выхоўвае? Не сям’я, а вуліца і сродкі масавай камунікацыі. У выніку дзеці ізалююцца і становяцца залежнымі ад сучасных тэхналогій і амаральных звычак.

Завоблачныя лічбы паказвае статыстыка абортаў. Мы павінны шанаваць жывёл і годна ставіцца да іх. Але ці не здзіўляе нас тое, што за забойства сабакі нас могуць пакараць, а забойства дзіцяці ва ўлонні маці дазволена? Сям’я, якая павінна быць «санктуарыем жыцця», ператвараецца ў месца самагенацыду нацыі.

Амаральная сексуальная адукацыя ўсімі праўдамі і няпраўдамі прасоўваецца ў навучальныя ўстановы і грамадства. Адкідваецца традыцыйная мадэль сям’і і прапагандуюцца аднаполыя саюзы.

Такая і падобная практыка сучаснага жыцця вядзе ў бездань. А свет без Бога з’яўляецца светам згубленага чалавецтва, як кажа Папа Бенедзікт XVI. Таму мы павінны сказаць наша рашучае «не» антыхрысціянскім тэндэнцыям!

У ноч Божага Нараджэння анёл сказаў пастушкам: «Не бойцеся!» Гэтыя словы адрасаваны таксама і людзям нашага часу, падобна як 20 стагоддзяў таму яны былі скіраваны да пастушкоў. Мы атрымалі Збаўцу, які не пакідае нас адных і заўсёды бароніць. Гэта самая вялікая радасць і адзінае вырашэнне ўсіх нашых праблем.

Езус кажа: «Я з вамі ва ўсе дні, аж да сканчэння веку». А калі Ён з намі, то і мы павінны быць з Ім, бо ў Яго былі ўключаны ў сакрамэнце хросту. Калі Бог з намі, то хто супраць нас?

У сучасным свеце абарона праўды і барацьба за хрысціянскія каштоўнасці патрабуе надзвычайнага гераізму. Дзякуй Богу, у нас скончыўся час ганенняў на веру. Аднак наступае час ганенняў «у белых пальчатках». Дэмакратычным спосабам прымаюцца нязгодныя з Божым правам законы, вера спіхваецца на перыферыю жыцця і высмейваецца, адбываюцца акты блюзнерства, прафанацыі і знішчэння рэлігійных сімвалаў. Чыніцца ўсё гэта найчасцей на падставе правоў чалавека на абсалютную свабоду і талерантнасць без маральнай адказнасці…

Цыцэрон казаў, што вяршыня закона з’яўляецца вяршыняй беззаконня. Таму самая вялікая талерантнасць становіцца вяршыняй неталерантнасці. Разбураецца ўстаноўлены Богам маральны парадак. Прапагандаваць амаральныя справы становіцца нормай, а маральныя – праблемай. У выніку наступае сістэматычная маральная дэградацыя чалавека, сям’і і цэлых народаў.

Касцёл атрымаў ад Езуса місію абвяшчэння Евангелля ўсяму чалавецтву, і ніхто, таксама і людзі нетрадыцыйнай сексуальнай арыентацыі, не можа быць пазбаўлены магчымасці пачуць Добрую Навіну. Аднак у імя вернасці сваёй місіі Касцёл павінен абвяшчаць поўнае Евангелле – не выключаючы яго патрабаванняў. Павага да асоб нетрадыцыйнай сексуальнай арыентацыі не можа весці да прыняцця ідэалогій, якія імкнуцца перавярнуць традыцыйныя хрысціянскія звычаі з ног на галаву і ўчыніць рэвалюцыю ў галіне маральнасці, што вядзе да духоўнага спусташэння, кажа Папа Францішак.

У наш час супрацьстаяння Божай праўды з неаязычніцтвам мы становімся перад неабходнасцю радыкальнага этычна-рэлігійнага выбару: захаваць вернасць вучэнню Хрыста ці ігнараваць яго.

Праз служэнне Касцёла Хрыстус прыходзіць да нас, таксама як 20 стагоддзяў таму прыйшоў у Бэтлееме. Ён нічога не адбірае, а толькі ўзбагачае духам мудрасці і любові, міласэрнасці і трываласці, а таксама адорвае супакоем, радасцю, шчасцем і новай надзеяй.

Таму неабходна адчыніць дзверы Хрысту, бо толькі ў Ім мы зможам пазнаць саміх сябе, як заклікае Святы Ян Павел II, якому прысвечаны наступны Пастырскі год у Касцёле на Беларусі.

Віншую ўсіх вас з радасным і збаўчым святам Нараджэння Хрыстовага!

Віншую хрысціян, якія разам з намі яго адзначаюць!

Са словамі віншаванняў звяртаюся да нашых братоў і сясцёр праваслаўных, якія праз два тыдні будуць адзначаць свята Божага Нараджэння!

Віншую ўсіх людзей добрай волі!

ЗЕМЛЯКІ

Начальнікам штаба ВМФ Расіі прызначаны ўраджэнец Беларусі

Начальнікам Галоўнага штаба ВМФ Расіі прызначаны ўраджэнец Беларусі адмірал Аляксандр Вітко.

Аляксандр Вітко нарадзіўся ў Віцебску ў 1961 годзе, а яго дзяцінства прайшло ў Оршы. Скончыў Чарнаморскае вышэйшае ваенна-марское вучылішча імя П.С.Нахімава ў Севастопалі, з 1984-га па 1996 год прайшоў шлях ад памочніка камандзіра баявой часці ракетнага катара да камандзіра дывізіёна на Ціхім акіяне. Пасля працяглага перыяду службы на розных штабных і камандных пасадах на Ціхаакіянскім флоце быў пераведзены на Паўночны флот, дзе даслужыўся да намесніка камандуючага. У 2006-м А.Вітко абараніў кандыдацкую дысертацыю па стратэгіі і тактыцы сучаснага марскога бою.

У 2014 годзе на пасадзе камандуючага Чарнаморскім флотам А.Вітко атрымаў званне адмірала і ўзнагароджаны ордэнам «За заслуги перед Отечеством» III ступені. Таксама ён удзельнічаў у арганізацыі працы «Сірыйскага экспрэса», які забяспечваў групоўку расійскіх войскаў у Сірыі.

ЛІСТ З РЭДАКЦЫІ

Руку на дружбу! Застаецца 3 дні!

Так, каб “Народная Воля” была ў Вас і ў студзені 2020 года, Вам трэба падпісацца да 27 снежня. Не спазніцеся!

Мы служым не ўладзе.
Мы служым не партыям.
Мы служым не алігархам.
Мы служым не апазіцыі.
Мы служым сваіму сумленню.
Мы служым Свабодзе Слова.
Мы служым Дэмакратыі,
якая на першае месца ставіць
сілу закона, а не закон сілы.
Мы служым Чалавеку, які
мае не толькі абавязкі, але і правы.
Мы служым Вам, паважаныя чытачы!
Мы служым Беларусі!

Калі хочаш лепшай долі –
Дапамажы «Народнай Волі».
У свеце ПРАЎДЫ жыць імкніся,
На газету падпішыся!

Рэдакцыя.

РЕЗОНАНС

Что будет делать Путин после 2024 года…

«Трансфер власти» после 2024 года стал основной темой, которая занимала внимание журналистов немецких масс-медиа, комментировавших итоги пресс-конференции Владимира Путина.

Пресс-конференции российского президента Владимира Путина, состоявшейся 19 декабря, уделили внимание многие немецкие СМИ. Одной из основных тем комментариев немецких журналистов стал вопрос о передаче власти в 2024 году, когда закончится очередной срок полномочий Путина.

«Трансфер власти», по словам комментатора еженедельника ***Der Spiegel* Кристины Хебель**, очень широко обсуждается в России, как бы ни отрицал это пресс-секретарь Путина Дмитрий Песков. «Что произойдет потом? Однажды Путин уже поменялся постами с премьер-министром Дмитрием Медведевым. Он снова планирует эту рокировку?» – задается вопросом журналист немецкого издания.

Der Spiegel:
«Путин подает сигнал о нежелании баллотироваться»

Ответ Путина на прямой вопрос журналистов во время недавней пресс-конференции, что же произойдет в 2024 году, не внес полной ясности. «Президент говорит, что из той части Конституции, где речь идет о возможности избираться два срока подряд, можно было бы убрать последнее слово. Так что остаются два срока. И точка», – пишет в своем комментарии журналистка еженедельника Кристина Хебель. На ее взгляд, Путин не просто рассуждает вслух: «Тем самым он подает сигнал, что не хочет продлевать срок полномочий президента в Конституции. Это означало бы, что его правлению в 2024 году настанет конец, о чем не преминули сообщить российские СМИ».

Впрочем, как считает автор комментария в Der Spiegel, что именно произойдет в 2024 году, знает лишь сам Путин. «Это также касается возможности усиления роли парламента и функций президента и правительства, о которых упомянул президент. Но что имеется в виду, Путин так и не сказал», – подытоживает Кристина Хебель.

Der Tagesspiegel:
«Политтехнологи Путина придумали хитрое решение»

Колумнист берлинской газеты ***Der Tagesspiegel* Франк Херольд** считает, что Путин не откажется от власти, что бы он ни говорил. «Те, кто думал, что Путин пожизненно будет занимать пост царя всей Руси согласно Конституции, заблуждался. Его политтехнологи придумали более хитрое решение», – пишет Херольд в комментарии «Вечный Путин».

По мнению журналиста, через четыре года Путин не будет баллотироваться на пост президента. Не сможет он и повторить трюк рокировки с Дмитрием Медведевым. Но это только на первый взгляд выглядит как прощание с властью, уверен автор комментария. «В 2024 году у президента России останутся только представительские функции – реальная власть перейдет к аппарату главы правительства. И премьер-министру Путину станет совершенно все равно, кто будет при нем главой государства», – считает журналист Der Tagesspiegel.

Handelsblatt:
России может угрожать борьба за власть

Если Путин спустя 20 лет действительно откажется от власти, это станет переломным моментом, пишет **Матиас Брюггманн**, автор комментария «Время Путина на исходе? России угрожают ожесточенные войны за власть», опубликованного в газете ***Handelsblatt.***

Следствием этого, опасается комментатор, была бы ожесточенная борьба за власть. «Многих из своих ближайших сторонников Путин назначил на руководящие посты в госкорпорациях («Роснефть», «Газпром», «Сбербанк») или государственных учреждениях. Объединяет их то, что Путин и его приближенные сделали государство и крупнейшие компании своей добычей. И они неустанно будут защищать это богатство», – уверен Матиас Брюггманн.

Путин завел Россию в экономический тупик, считает комментатор газеты Handelsblatt. «После конференции президента РФ стоит спросить, удастся ли стране выйти из этого состояния или войны приближенных Путина за власть еще больше парализуют гигантскую империю. Отличные времена для кремлинологов», – резюмирует журналист.

(DW)

СІТУАЦЫЯ

Радары зніклі з радараў

Ужо амаль тыдзень на беларускіх дарогах няма мабільных камер фіксацыі хуткасці.

На мінулым тыдні падчас нарады аб адміністрацыйнай адказнасці беларускі кіраўнік раскрытыкаваў сілавікоў, якія занадта захапіліся спагнаннем штрафаў. Гаворка ішла і пра “лісты шчасця” ад ДАІ.

На крытыку адрэагавалі вельмі аператыўна – з дарог наогул зніклі мабільныя камеры фіксацыі хуткасці.

У прадпрыемстве “Бяспечныя дарогі Беларусі”, якое з’яўляецца галоўным аператарам Адзінай сістэмы фотафіксацыі парушэнняў хуткаснага рэжыму, паведамілі, што такое распараджэнне паступіла ад ДАІ Беларусі і тычыцца ўсіх рэгіёнаў. Праўда, не вядома, ці часовая гэта мера.

Сяргей НІКАНОРАЎ.

ПОЗИЦИЯ

Владимир ДЕЛЕНДИК: «Я против единой валюты с Россией»

Бизнесмен и создатель компании «Дарида», в прошлом – депутат областного Совета, дважды депутат Палаты представителей Владимир Делендик открытым текстом говорит: «Беларусь должна быть независимой страной!» «Народная Воля» попросила бизнесмена, которого пять раз признавали лучшим предпринимателем страны, ответить на несколько вопросов по поводу резонансных тем последних дней. Он сразу предупредил: «Клеймить президента и власть не буду. Я стараюсь быть объективным. И говорю, что думаю».

– Владимир Викторович, самая обсуждаемая тема последних дней – громкие исчезновения и разоблачительные признания одного из бывших сотрудников СОБРа Юрия Гаравского. Что вы думаете об этом?

– Я удивлен, что наши депутаты, силовики молчат об этой ситуации. Власть должна реагировать на такие вещи. Если он на самом деле что-то знает – нужно реагировать. Если это работа спецслужб и слова бывшего спецназовца полный бред – нужно рассказать об этом. Реакция должна быть!

Если сейчас с этим парнем что-то вдруг случится, все скажут: его убрали белорусские спецслужбы. Якобы много знал. Мне кажется, кому-то выгодно, чтобы эта тема прозвучала именно сегодня, накануне президентских выборов. Кто-то хочет расшатать ситуацию в стране.

– Почему вы думаете, что с Гаравским может что-то случиться?

– Ну а какой дурак будет сам на себя наговаривать? Даже если ему предоставят политическое убежище в Евросоюзе, за убийства все равно придется отвечать.

Не исключаю, что ему могли пообещать что-то, может, и какие-то материальные выгоды. Поверьте, так рассуждаю не только я! Ведь много лет человек молчал, ни о чем не рассказывал, а тут вдруг фактически ни с того ни с сего заговорил…

Известно, что под выборы всегда выкидывают в информационное пространство всякое... Могут и спецслужбы это делать, и российские, кстати, в том числе.

– Не исключено, что перед выборами вбросов по этим делам может быть еще больше…

– Я не следователь и не прокурор. Но не верю, что президент мог кому-то дать указание на убийство. Мне кажется, это полный бред! Ему сто лет не нужно.

А кто убивал и почему – не знаю, у меня нет информации, комментировать не могу. Следователи должны дать ответ на этот вопрос. Это их работа.

В свое время президент поувольнял много силовиков, которые в то время работали и много знали. Некоторые ушли в оппозицию. Почему они молчат, если знают, что произошло? Если знали, наверное, сказали бы давно. Сейчас это просто делается – скинули документы в средства массовой информации, в том числе и зарубежные, интернет, социальные сети. А так 20 лет молчат… Ну о чем говорить!..

– Владимир Викторович, вы довольно принципиально высказались по поводу независимости страны. Мне кажется, в этом смысле вас многие поддерживают и выступают против вхождения Беларуси в состав России…

ИЗ ЛИЧНОГО ДЕЛА

Владимир Делендик родился 29 января 1952 года в деревне Зажевичи Солигорского района Минской области.

1970–1975 – киномеханик солигорской районной передвижки.

1975–1980 – слесарь минского завода «Белмедпрепараты».

1980–1982 – слесарь минского завода «Белэлектромонтаж».

1982–1992 – инженер Минского института микробиологии и эпидемиологии.

1992 – генеральный директор «Дариды».

Окончил Криворожский филиал Киевского государственного экономического университета (1995), Международную академию информационных технологий (2001).

Избирался депутатом Минского областного Совета депутатов (1998–2000), депутатом Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь второго и третьего созывов (2000–2008).

Пять раз признавался лучшим предпринимателем страны. Награжден двумя орденами Белоруской православной церкви, имеет благодарность президента за активное участие в развитии отечественного спорта и совершенствование спортивной базы.

– Беларусь не хочет сегодня возвращаться в Советский Союз ни на каких условиях. Мы должны остаться свободной и независимой страной.

Мы союзники с Россией, но мы два разных государства. Мы можем дружить, но жить нужно отдельно!

– Как думаете, удастся ли договориться по газу?

– Россия покупает дешевый туркменский газ. Но сюда его не пускает.

Белорусское производство сегодня в основном работает для России, мы кормим россиян. Если мы будем покупать газ по высокой цене, то и свою качественную и конкурентоспособную продукцию вынуждены будем поставлять туда по более высокой цене.

А еще не надо забывать, что мы охраняем российские границы. И это тоже дорого стоит.

– Российские чиновники говорят о необходимости создания единого правительства и парламента…

– Так у нас есть так называемый союзный парламент!

Хотите другой создать, новый – давайте квоты определим, допустим, 150 депутатов российских и 100 наших.

Квота по правительству тоже должна быть.

Хотите единую валюту – давайте создадим два эмиссионных центра. Но я лично против единой валюты. Даже в Европе по евро есть вопросы. Поэтому я за то, чтобы жить со своей валютой.

– Вы всегда хвалили Лукашенко…

– Меня президент не нанимал агитатором, но я всегда говорил, что думаю. Даже когда депутатом был, не стеснялся выходить к микрофону, когда мое мнение отличалось от большинства. Я болею за государство, за страну, в которой живу…

Сегодня многие хотят видеть только негатив. Редко о позитиве пишут! А нужно объективно подходить к тому, что происходит в стране. Идет модернизация промышленности, деревообработки, большие деньги вкладываются в сельское хозяйство и так далее.

А ошибки – они есть у каждого без исключения. Президенты тоже иногда ошибаются… Не всеми вопросами должен заниматься президент лично – должны и министры быть инициативными. А у нас пока президент не вмешается, иной раз никакого толку не будет.

Считаю, что парламент вообще должен наградить президента за вклад в социально-экономическое развитие страны!

Кстати, я лично ни разу не слышал, чтобы, например, Павел Северинец сказал, что готов поддерживать президента в вопросах независимости страны. И мне вот хочется спросить у Павла как у, возможно, будущего кандидата в президенты: если станет президентом, где возьмет деньги, чтобы развивать страну? Пусть представит программу социально-экономического развития Беларуси хотя бы на два-три года. Я даже готов ему деньги за разработку такой программы заплатить! Пусть расскажет, как нам быть богатыми и счастливыми.

Анна Канопацкая уже была готова идти работать в Совет министров, но в последний момент побоялась, видимо, нести свою программу Румасу. Наверное, в парламенте легче было у микрофона говорить….

Я согласен, что нужно критиковать какие-то моменты, и даже жестко, но и поддерживать государя тоже нужно. Не будет завтра Лукашенко – не будет и независимости Беларуси.

Сегодня все: и оппозиция, и парламент – должны объединиться вокруг Лукашенко и поддержать его в вопросе независимости.

Марина КОКТЫШ.

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

У Гродне асуджаны ўдзельнікі акцыі ў абарону Незалежнасці

Актывіст Сяргей Верамеенка асуджаны на штраф у памеры 30 базавых велічынь, кіраўнік Гродзенскай арганізацыі Партыі БНФ Вадзім Саранчукоў – 25, актывісты Ежы Грыгенча і Уладзімір Арцыман – на 10 базавых велічынь кожны.

Усіх прызналі вінаватымі ва ўдзеле ў несанкцыянаваным масавым мерапрыемстве. Нагадаем, што акцыя супраць "паглыблення інтэграцыі" паміж Беларуссю і Расіяй адбылася ў Гродне 15 снежня. Каля ста чалавек на Старым мосце праз Нёман, узяўшыся за рукі, з плакатамі ў руках пратэставалі супраць паглыбленай інтэграцыі.

Яшчэ адзін суд у Гродне адбудзецца над актывістам Мікалаем Салянікам. На сваёй старонцы ў "Фэйсбуку" ён размясціў запрашэнне на акцыю супраць інтэграцыі з Расіяй. За гэта на яго быў складзены адміністрацыйны пратакол.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

ПОЛИТКУХНЯ

Почему Палата представителей не стала рассматривать законопроект о гарантиях президенту?

Как сообщала «Народная Воля», законопроект «О гарантиях президенту Республики Беларусь, прекратившему исполнение своих полномочий, и членам его семьи» разработала депутат Палаты представителей шестого созыва ***Анна Канопацкая****. Она представила его за неделю до окончания работы парламентариев минувшего созыва.*

– Я лишь направила законопроект в Палату представителей, но официально он не был внесен, – *объясняет Анна Канопацкая «Народной Воле».* – Процедура официального внесения очень длительная, требует немало времени. Так что законопроект не был внесен по всем правилам. Хотя я выполнила предусмотренные процедуры со своей стороны, а вот Палата представителей не успела: не было ни заключения главного правового управления, не было заседаний профильной комиссии, совет Палаты представителей не собирался…

Одним словом, есть строго определенная процедура. Я вообще не понимаю, откуда пошла информация о том, что Канопацкая именно внесла этот законопроект. Я его лишь направила в Палату представителей. Это разные вещи.

Кстати, когда я проект по Избирательному кодексу внесла в Палату представителей, никто не верил. Думали, что это шутка. Но тогда как раз были соблюдены все процедуры.

– Получается, в государственные ведомства для ознакомления законопроект о гарантиях президенту вы не направляли?

– Направляла. Но мне до сих пор не пришли ответы от всех органов.

– И что теперь с этим законопроектом? Какова его дальнейшая судьба?

– Нужно реализовывать эту инициативу дальше, я считаю. Это может сделать любой субъект, обладающий правом законодательной инициативы. Этот законопроект могут внести на рассмотрение Палаты представителей и сам президент, и Совет Республики, и любой из депутатов. Я могу продолжить работу над этим законопроектом, совершенствовать его, но кто будет его вносить в Палату представителей – вопрос.

– Ваша инициатива получила большой общественный резонанс…

– Это всего лишь проект закона, который может и должен дорабатываться. Я поэтому и вынесла его на широкое обсуждение. Доработать его можно как угодно.

– На ваш взгляд, могла ли Палата представителей минувшего созыва экспресс-методом провести все процедуры, чтобы на последнем пленарном заседании все-таки рассмотреть ваш законопроект о гарантиях президенту и членам его семьи?

– Чисто теоретически – могла. Таким экспресс-методом у нас принимался закон об отсрочках от армии. Но на это была политическая воля.

Марина КОКТЫШ.

ЧУЛІ?

Цешча экс-старшыні Следчага камітэта прадае недароблены катэдж у Драздах за 900 тысяч долараў

Дом па вуліцы Сёмкаўскай у Мінску выстаўлены на продаж за 1,9 мільёна беларускіх рублёў. Амаль 900 тысяч долараў у эквіваленце – немалая цана для недабудаванага катэджа.

Але вось што асабліва цікава: паводле інфармацыі nn.by, дом належыць 71-гадовай пенсіянерцы з Глыбокага Антаніне Раманавай.

Але ж як спрытная бабуля з правінцыі змагла зарабіць на будоўлю ў элітным раёне для чыноўнікаў?

Усё проста. Аказалася, што Антаніна Мікалаеўна – цешча Валянціна Шаева, які ўзначальваў Следчы камітэт з 2012-га па 2015 год.

Антаніна Раманава пацвердзіла «Нашай Ніве», што Шаеў – яе зяць.

Пенсіянерка запэўнівае, што будавала катэдж сама:

«Так, прадаецца катэдж у раёне Дразды. Гэты катэдж я адразу на сябе будавала. Гэта мой. Будавалі разам з дзецьмі».

Праўда, адкуль у пенсіянеркі з Глыбокага грошы на катэдж у сталіцы, Антаніна Мікалаеўна не адказала: *«Справаздачыцца ні перад кім я не збіраюся».*

З АСАБІСТАЙ СПРАВЫ

Валянцін Шаеў нарадзіўся ў 1964 годзе ў Глыбокім. Скончыў Віцебскі тэхнікум электрасувязі (1984 г.) і БДУ па спецыяльнасці «правазнаўства» (1991 г.). Працаваў у органах пракуратуры (1991–2011 гг.). Старшыня Следчага камітэта (2012–2015 гг.).

Менавіта Валянцін Шаеў падпісваў ордар наператрусы ў офісе сайта "Хартыя'97", а таксама на працоўным месцы і дома ў журналістаў незалежных выданняў у сакавіку 2010 года.

Цікава, што ў свой час Валянцін Шаеў прапанаваў увесці дадатковую адказнасць для занадта багатых чыноўнікаў: *«Такая адказнасць магла б быць у выглядзе спагнання ў даход дзяржавы маёмасці, памер якой значна перавышае даходы чыноўніка і паходжанне якой гэта службовая асоба не можа пацвердзіць».*

Улад ШВЯДОВІЧ.

Фота Надзеі Бужан.

ГДЕ ЭТО ВИДАНО...

Почему «капиталист» Владимир Адамович ходит хмурый…

Кому-кому, а Владимиру Леонидовичу Адамовичу, логойскому «капиталисту», как когда-то его окрестила «Народная Воля», казалось бы, Новый год нужно встречать с улыбкой на лице. А он уже который день ходит хмурый, мрачнее тучи. Что случилось?

– Понимаете, достали! Стараюсь сделать что-то доброе для государства, а *они* вместо того, чтобы спасибо сказать, строчат какие-то претензии, – с горечью отвечает на мой вопрос руководитель крестьянско-фермерского хозяйства «Цнянские экопродукты» и инвестор ОАО «Косино» В.Л.Адамович.

Догадываюсь: *они* – это те, кому дали очень много прав, но кто вместо толкового, разумного подхода к делу порет на бумаге всякую чушь, отрывая человека от работы, изматывая нервы.

– Посмотрите, какую записку сварганила некая госпожа Старовойтова из областного Комитета госконтроля на имя нового председателя облисполкома Александра Турчина. И как мог под этой несуразицей поставить свою подпись ее главный начальник Стадольник?

Читаю: ***«О реализации инвестпроекта».*** И далее: *«Комитет государственного контроля Минской области неоднократно информировал Минский облисполком о невыполнении К(Ф)Х «Цнянские экопродукты» (далее – инвестор) обязательств, принятых в рамках реализации инвестиционного договора (от 3.05.2016 №ИД-1870; далее – инвестдоговор, поручение Главы государства от 18.03.2015 №09/740 – 114П383)».*

Я полагал, что после такой угрожающей преамбулы в адрес руководства К(Ф)Х «Цнянские экопродукты» и инвестора ОАО «Косино» и впрямь посыплются серьезные обвинения. Но, вчитываясь в официальный документ областного Комитета госконтроля и в многочисленные пометки, сделанные на полях рукой Адамовича, начинаю понимать: как далеки от земли, от народа те, чьи подписи стоят под «грозным донесением». Они считают, что Адамович, которому государство, впервые в стране пойдя на такой эксперимент, передало в хозяйственное ведение ОАО «Косино» (два «лежачих» колхоза) с земельной площадью 7333 гектара, не выполняет условия инвестдоговора. Но так ли это?

Цитирую три абзаца из записки «славных контролеров» на имя председателя Минского облисполкома. Первый:

«На 01.11.2019 из девяти предусмотренных п.п.10.7 п.10 инвестдоговором обязательств в установленный срок не выполнены четыре».

Второй (о том, что записано в инвестдоговоре):

«…увеличить в ОАО «Косино» и К(Ф)Х «Цнянские экопродукты» в срок до 01.01.2017 площади выращивания картофеля до 1000 га при безусловном соблюдении технологий выращивания данной культуры, с последующей его переработкой и предпродажной подготовкой».

Третий:

«Согласно данным статотчетности, в 2017 году площадь возделывания картофеля с учетом площадей посадки картофеля в К(Ф)Х «Цнянские экопродукты», составила 1000 га, или 1000% от установленного инвестдоговором обязательства».

Внимательные читатели уже наверняка выматерились: какая безграмотность (или невнимательность)! Инвестдоговором предусматривалось, что под картофелем будет занято 1000 гектаров, столько и есть. Значит, на 100 процентов выполнен этот пункт, а не на тысячу. Читал ли господин В.Ф.Стадольник, председатель областного Комитета госконтроля, то, что подписал? И о чем думала госпожа Старовойтова, когда клала ему на стол свою писанину?

Ладно, не умеют контролеры считать. Но кому, как не им, нужно научиться со всех сторон изучать ситуацию, глубоко анализировать, делать экономически выверенные выводы. Видите ли, нашли, что в одной из справок (не в инвестдоговоре) кто-то из чиновников когда-то записал: увеличить площади под картофелем до 1500 гектаров. Мол, почему остановились на 1000 гектаров?

– Фантазеры, – замечает Владимир Адамович. – Да если нам выгодно будет, то мы посадим картофель и на 2000 гектарах. Но при этом нужно учитывать еще десятки других факторов. Да и вообще, я – частник и сам буду решать, что мне делать. Не хватало бегать по кабинетам чиновников и согласовывать каждую цифру!..

Владимир Леонидович хочет быть хозяином на земле, а не крепостным, которым можно помыкать на каждом шагу. И как тут с ним не согласиться! Всплеск его эмоций после прочтения вышеназванной записки на имя руководителя области мне понятен. Слишком много несуразицы в «документе» контролеров. Они, например, пишут: *«Однако инвестдоговором не организована последующая переработка выращенного картофеля».* «Бдительные» дозорные, видимо, полагают, что его можно продать или заложить на хранение в том виде, в котором он поступает с поля, – с остатками сорняков, камнями, почвой… Неужели вы, господа столоначальники, не знаете, что от комбайнов все клубни вначале поступают на сортировальный пункт, где идет их тщательный отбор. А есть еще предпродажная подготовка, когда картофель моется, сушится, шлифуется, фасуется, вакуумируется. Покупатель платит деньги не за камни, не за остаточную растительность, не за подпорченные клубни, а за высококачественную продукцию. И не дурак Адамович, чтобы реализовывать картофель за бесценок, он уже нынче продал его десятки тысяч тонн, и по приличной цене. Потому что, прежде чем отгружать, наладил по всем правилам переработку. За его картошкой беспрерывно едут покупатели из Украины, Молдовы и даже Сербии.

Но идем дальше по записке «принципиальных контролеров». Что касается следующей позиции инвестдоговора, то они дают понять областному начальству: и тут Адамович прошляпил с решением важной проблемы. Как же, К(Ф)Х «Цнянские экопродукты» должно было *«построить и ввести в эксплуатацию в срок до 30.06.2016 завод по переработке рапса, в том числе 3 тыс.тонн, выращенного К(Ф)Х «Цнянские экопродукты», с увеличением площадей выращивания данной культуры до 1000 га и созданием новых рабочих мест.*

Фактически вместо указанного завода в 2015 году в ОАО «Косино» введена в эксплуатацию линия по переработке масличных культур, а посевные площади рапса в 2019 году составили только 675 га (67,5% к заданию), а валовой сбор – 1611 тонн». Караул, инвестор совершил государственное преступление! Цифры, указанные в договоре, не совпадают с реальными! Скажите, товарищи контролеры, а вы поинтересовались у того же Адамовича, почему произошла такая нестыковка? Просто его хозяйствам на сегодняшний день столько рапса, сколько когда-то ориентировочно записали в инвестдоговоре, не нужно. Да и севооборот должен поддерживаться по всем агрономическим правилам. А вообще, что за проблема, если собственные потребности по рапсу полностью закрыты, а продавать его на сторону, скажем, комбикормовым заводам и не планировалось?

Линия по переработке масличных культур или завод? Принципиально это? Для «бдительного ока» областных контролеров, как видно из записки, наверняка важно. А вот для Владимира Адамовича не имеет никакого значения. Главное, что решена проблема с переработкой масличных культур. На год раньше, чем планировали, ввели в эксплуатацию специальную линию, разместив ее в отдельном здании. Затратили в эквиваленте более семисот тысяч долларов и результатом довольны. Вот уже получили свидетельство о государственной регистрации и технический паспорт с переименованием линии в «Завод по переработке рапса», на котором, понятно, созданы новые рабочие места. Ну какие могут быть претензии к инвестору, в роли которого выступает К(Ф)Х «Цнянские экопродукты», а по сути – частник Владимир Адамович?

Создается впечатление, что областные контролеры и в самом деле поставили перед собой задачу серьезно подпортить новогоднее настроение одному из солидных в стране агроинвесторов. Иначе как понимать то, что в записке на имя председателя облисполкома А.Г.Турчина возводится в ранг серьезного обвинения самая настоящая напраслина. Читаем: по инвестдоговору необходимо было до 1 января 2017 года построить в ОАО «Косино» десять площадок для хранения кормов, а *«по информации облсельхозпрода, до 01.01.2017 введены семь (или 70% от установленного инвестдоговором обязательства) площадок для хранения сенажа и силоса и три в 2017 году. Кормовая лаборатория в ОАО «Косино» не установлена».* А вот аргументы Адамовича: с начала реализации проекта и до 1 января 2017 года были введены в эксплуатацию четырнадцать площадок. В ОАО «Косино» задействована портативная кормовая лаборатория, которая выдает анализы на влажность кормов, на содержание сырого протеина, клетчатки, крахмала, сырого жира и золы.

– Владимир Леонидович, контролеры написали, что такие сведения у них имеются по информации облсельхозпрода, а что, вы их в своих хозяйствах не видели?

– Нет, не видел.

Что и говорить, такие у нас государственные контролеры: главное преподнести наверх грозную бумажку! Их не волнует, что, читая ее, Адамович становится не только мрачнее тучи, но готов сказать родному государству: «Раз по их писанине я являюсь каким-то нарушителем, то пусть эти разумники, сочиняющие в теплых кабинетах обвинительные записки, переезжают в наш Логойский район, забирают эти хозяйства и руководят ими как хотят…» И это не просто эмоции, его беспокоят действия чиновников, которые вместо помощи портят нервы. По инвестдоговору человек взял ОАО «Косино» в свое управление тогда, когда активы этого обанкротившегося хозяйства составляли в эквиваленте 8 миллионов долларов, а долгов за ним числилось 10 миллионов (на сегодня осталось менее двух миллионов). Уже в первые два года Адамович вложил в развитие «Косино» около трех миллионов долларов. Благо он не только владелец крестьянско-фермерского хозяйства «Цнянские экопродукты», но и бизнесмен в фармацевтической сфере, доходы его немалые. Но много ли у нас таких людей, которые, не щадя живота своего, отдают огромные средства на поднятие сельского хозяйства?

И, конечно, обидно Владимиру Леонидовичу читать в той же записке контролеров: *«Инвестором также не выполнены обязательства по ежегодному инвестированию в обновление машинно-тракторного парка не менее 5 млрд рублей».* Господа контролеры, вы были на мехдворах К(Ф)Х «Цнянские экопродукты» и ОАО «Косино»? Если не были – съездите, посмотрите: Адамович столько закупил за границей мощнейшей современной сельскохозяйственной техники, что такой вы больше в нашей стране нигде не увидите. Не пожалел он огромнейших денег (в том числе и своих личных) на приобретение грузовиков MAN и DAF, тракторов Joln Deere, супервысокопроизводительных зерноуборочных комбайнов, так называемого «картофельного танка» – четырехрядного комплекса Grimme Tectron 415 на гусеничном ходу (с любого болота достанет до единого клубня).

А каким современным высокотехнологичным оборудованием оснащены животноводческие комплексы! Вы думаете, что увеличение за четыре года валовых объемов продукции в два раза – это с неба свалилось? Назовите в том же Логойском районе хоть одно другое хозяйство, в котором за короткое время надои молока от коровы поднялись с четырех с лишним тысяч килограммов почти до восьми тысяч, – нет их. А в К(Ф)Х «Цнянские экопродукты» и ОАО «Косино» таких успехов достигли! Разве не впечатляют следующие факты? Если в 2014 году в «Косино» в расчете на 100 гектаров сельхозугодий приходилось 58,4 головы крупного рогатого скота, то теперь – более 80 голов. В полтора раза увеличилось дойное стадо. Рентабельность продаж по итогам завершающегося года составит 24–28 процентов. Это ли не прекрасные результаты умелого хозяйствования?! Так что снимите, господа контролеры, шляпы перед тем же Владимиром Адамовичем и всеми, кто вместе с ним работает на далеко не самых благодатных по плодородию землях Логойщины. И не требуйте от председателя облисполкома А.Г.Турчина каких-то *«мер реагирования»*. О чем вы говорите? За неполные три года то же ОАО «Косино» превратилось из убыточного в высокодоходное хозяйство. Валовое производство продукции выросло на 208 процентов, месячная зарплата людей – почти в пять раз (была 552 рубля, а теперь – почти 1400).

Помнится, посещая К(Ф)Х «Цнянские экопродукты», Президент А.Г.Лукашенко выразился примерно так: «Нам в республике вырастить бы 20 таких Адамовичей-хозяйственников – и мы сделаем революцию в сельском хозяйстве!»

Так не мешайте, господа контролеры, очень нужному для страны человеку работать, не ищите блох там, где их нет. **А то самим придется проводить весеннюю посевную в том же «Косино».**

Федор КОРЗУН.

Логойский район.

СІТУАЦЫЯ

Як беларусы будуць плаціць у новым годзе аўтамабільны збор?

Намеснік кіраўніка Беларускай аўтамабільнай асацыяцыі Сяргей Варывода распавёў пра тое, як можа змяніцца парадак збору дарожнага падатку.

Не так даўно міністр фінансаў Максім Ермаловіч паведаміў, што Мінфін падрыхтаваў праект указа, які спрашчае парадак спагнання збору з аднačасовым узмацненнем кантролю за яго выплатай. Дарожны збор не будзе завязаны на праходжанне тэхагляду.

Будзе ўстаноўлены дакладны парадак перыядычнасці і стымулявання аплаты збору на вялікія тэрміны. Праект указа зараз праходзіць абмеркаванне ва ўрадзе, і хутчэй за ўсё ўжо ў наступным годзе новы парадак збору запрацуе.

– Тое, што дарожны падатак усё-такі вырашылі не прывязваць да праходжання тэхнічнага агляду, гэта добра, – кажа **Сяргей Варывода**. – Праўда, не да канца зразумела, якім чынам спросцяць парадак спагнання збору.

Я прыхільнік таго, каб спрасціць адміністраванне збору і ўключыць яго ў кошт аўтамабільнага паліва. Менш забяспечаныя людзі менш ездзяць на машынах, рухавікі ў іх аўтамабілях меншага аб’ёму, а значыць, менш спажываюць паліва. Адпаведна больш забяспечаныя плацілі б больш, а значыць, забяспечвалася б сацыяльная справядлівасць. Але пры гэтым у такім рашэнні ёсць адзін мінус.

– Тое, што ў Беларусі пастаянна растуць кошты на бензін?

– Менавіта так. Кошт на паліва і ў наступным годзе можа значна вырасці з-за расійскага падатковага манеўру, а дадатковае ўключэнне дарожнага збору ў кошт паліва можа быць неадназначна ўспрынята насельніцтвам.

Але трэба разумець, што, які б ні быў канчатковы варыянт, грошы на падатак усё роўна дастануць з кішэні аўтааматараў. І калі няма розніцы, якім чынам гэта зробяць, то ў такім выпадку лепш было б уключыць яго ў кошт бензіну.

– Заяўлена, што будзе ўстаноўлена стымуляванне аплаты збору на вялікія тэрміны…

– Гэта нагадвае сістэму страхавання: чым большы тэрмін, на які страхуешся, тым меншы тарыф. Але я не ведаю, наколькі гэта суадносіцца з прынцыпамі беларускага падаткаабкладання. Напрыклад, ці можна прапанаваць суб’екту гаспадарання альбо фізічнай асобе заплаціць падатак на нерухомасць на 20 гадоў наперад – і тады стаўка будзе з дысконтам? Альбо ці можна заплаціць падатак на прыбытак на два гады наперад – і тады аплата будзе меншай?

Наколькі мне вядома, такіх прынцыпаў у нашым падатковым заканадаўстве пакуль няма, а да дарожнага падатку хочуць прымяніць ідэі, якімі карыстаюцца ў бізнесе для стымулявання спажыўца, каб той нешта купіў.

Ці мае гэта права на жыццё? Так, калі глядзець на сітуацыю з пункту гледжання бізнесу. Але сумняваюся, што гэта дазволена падатковым заканадаўствам.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

АФІЦЫЙНА

Адмена роўмінгу прадугледжана да верасня 2020 года

Аператары сувязі павінны рэалізаваць меры для адмены роўмінгу ў Саюзнай дзяржаве да верасня 2020 года, паведамілі карэспандэнту ў Міністэрстве сувязі і інфарматызацыі Беларусі.

“У ходзе работы кіраўнікамі галіновых міністэрстваў сувязі Расіі і Беларусі падпісана дарожная карта па адмене роўмінгу на тэрыторыі Саюзнай дзяржавы. Яна прадугледжвае, што да верасня 2020 года аператарамі сувязі будзе рэалізаваны комплекс мер па адмене роўмінгу”, – адзначылі ў Мінсувязі.

БЕЛТА.

СТОП-КРАН

У Мінску канфіскавалі больш за паўтоны гераіну

Гэта самая буйная партыя наркатычнага сродку за ўсю гісторыю Беларусі.

Паводле слоў начальніка галоўнага ўпраўлення па наркакантролі і супрацьдзеянні гандлю людзьмі МУС Генадзя Казакевіча, вага затрыманай партыі гераіну – 550 кілаграмаў.

Вядома, што арганізаваная група займалася пастаўкамі наркотыку з Афганістана ў краіны Еўрасаюза праз нашу краіну. Для кантрабанды зламыснікі выкарысталі так званы «паўночны маршрут», які праходзіць праз шэраг краін СНД. Тэрыторыя Беларусі выкарыстоўвалася як перавалачны пункт, паведамляе прэс-служба МУС.

Віктар ШПАК.

РЕГИОН

Двоих спасли, а одному помочь не успели

В Солигорском районе сотрудники МЧС спасли на пожаре двух человек.

Трагическое происшествие случилось в городском поселке Старобин вечером 22 декабря. В МЧС сообщили, что в одноэтажном четырехквартирном жилом доме вспыхнул пожар. Прибывшие спасатели обнаружили, что основное возгорание произошло в одной из квартир этого дома. Шестидесятилетнему мужчине, который находился в ней, помочь уже не удалось. Зато к двум жильцам соседних квартир – женщине и мужчине – помощь спасателей подоспела вовремя. Пенсионерку-инвалида и ровесника погибшего сотрудники МЧС эвакуировали из горящего здания.

Причина пожара выясняется. Одна из основных версий – неосторожное курение погибшего жильца дома.

Лариса НАСАНОВИЧ.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

І, не стрываўшы, на прыпынку чыноўнік расшпіліў шырынку…

У рэдакцыю «Народнай Волі» звярнуўся жыхар Мінска Мікалай Капарыха. Ужо каторы месяц ён «ваюе» з кіраўніцтвам Беларускай чыгункі, дамагаецца, каб на чыгуначных прыпынках «Лошыца» і «Трактарны завод» з'явіліся прыбіральні. Аднак чыноўнікі спасылаюцца на інструкцыі і пастановы, якія, мабыць, самі ж і рыхтавалі: маўляў, на прыпынках ёсць лаўкі, урны для смецця – што яшчэ табе трэба?

Сям'і на радасць год каторы
Быў у Пятра кар'ерны рост.
Ён у чыгуначнай «канторы»
Цяпер займае важны пост:
Пералапачвае паперы,
Іх перамолвае, як млын…
Канешне, працы да халеры,
Затое ёсць усё ў кватэры
І ёсць шыкоўны «лімузін».
Хоць выглядае прыкра гэта,
Ды, безумоўна, не сакрэт:
З акна святліцы-кабінета
Пятро-чыноўнік бачыў свет.
Яшчэ – з акенца «лімузіна»,
Які яго за горад нёс.
Ды так, лічыў, і быць павінна,
Такі ў яго шчаслівы лёс;
Лічыў, што гэтак жыць – цікава,
І пазайздросціў бы любы.
Была ў Пятра адна забава –
Любіў Пятро збіраць грыбы.
Хай на дварэ і дождж, і слота,
Аднак спатольваў інтарэс:
Як толькі вынырне субота –
На «лімузіне» пёрся ў лес.
Збіраўся ён і гэтым разам
Сасняк абшастаць і дубняк.
Ды конь жалезны – во зараза! –
Не мог завесціся ніяк.
З-пад перагрэтага капота
Адно й чутно, што «чмых»
ды «чмых».
Дык што, кату пад хвост субота?
Не рушыш на сваіх дваіх…
І усё ж перамагла прывычка.
«З грыбамі буду! Балазе
Ёсць, дзякуй богу, электрычка –
Яна ў грыбы і завязе!»
Пятро, як кажуць, ногі ў рукі –
І на прыпынак, да людзей.
Ды небараку шмат дакукі
Прынёс далейшы ход падзей.
Хацеў хутчэй падацца з дому,
Былі ўсе зборы на хаду,
І ў прыбіральню «па-малому»
Не збегаў, на сваю бяду.
Цяпер Пятро круціўся юзам,
А ад адчаю хоць заплач,
Бо мачавы пузыр пад пузам
Нагадваць стаў футбольны мяч.
А на прыпынку туалета
Нямашака, бо калісь сам
Рашыў: «Не трэба людзям гэта!» –
І ўсе паперы падпісаў.
Вярнуцца льга было б дахаты
І там аблегчыцца, але ж
Дахаты шлях далекаваты –
Капшук туды не данясеш.
Аж мутна ў галаве ягонай
Ад думак-згадак пра сарцір…
«Няхай я лепей страчу гонар,
Чым лопне мачавы пузыр!»
Ён расшпіліў сваю шырынку,
Да блізкай урны падышоў,
І ўсе, хто быў на тым прыпынку,
Палюбаваліся на «шоу».
Аж да краёў і нават болей
(Не менш, казалі, чым вядро)
За тры хвіліны нацурболіў
У тую сметніцу Пятро.
Каб на прыпынку нечакана
З'явіўся міліцыянер,
Дык затрымаў бы хулігана,
Схапіў бы злыдня за каўнер.
Ды не было відно пагонаў,
І ў тым пашэнціла Пятру.
Што ён прылюдна страціў гонар,
Было яму не па нутру.
А ад людзей, сказаць дарэчы,
Папрокаў не было чутно.
Хтось спачуваў па-чалавечы,
І кожны думаў пра адно:
«Не пасаромеўся і дзетак…
На выгляд дзядзька не алкаш,
Аднак, відаць, прыперла гэтак,
Што хоць жыўцом на рэйкі ляж.
Каб наш прыпынак быў з сарцірам,
Не здарыўся б такі эксцэс…»
А ў «хулігана» думкі вірам
Круціліся, як джгаў у лес:
«Хаця я чалавек культурны,
Ды каб схапіў мяне панос
Там, на прыпынку,
І да урны,
Напэўна, ср…ку б не данёс…»
* * *
Калі «да ветру» мы захочам,
Дык будзе ўсё цяпер як след:
Пятро аддаў загад рабочым
Паставіць біятуалет.

З ПОШТЫ ГАЛОЎНАГА РЭДАКТАРА

Як чыноўнікі 8 гадоў не дазвалялі мне адкрыць кафэ

Але праблема вырашылася за некалькі дзён, калі я праз «Народную Волю» звярнуўся да Прэзідэнта

Паважаны Іосіф Паўлавіч! Напярэдадні Калядаў і навагодняга свята хачу выказаць Вам асабіста і рэдакцыі «Народнай Волі» шчырую ўдзячнасць за ўвагу да маіх праблем і спрыянне іх станоўчаму вырашэнню!

Завяршэнне гісторыі маіх клопатаў набыло шчаслівую калядную афарбоўку. Пасля шматгадовых пакут, тузаніны з бюракратамі самых розных інстанцый, зняверанасці ў справядлівасці і законнасці ўсё вырашылася практычна імгненна. Аж не верыцца, што так можа быць, але факт застаецца фактам: друкаванае слова здольна рабіць цуды!

Калі Вы палічыце магчымым надрукаваць гэты ліст, сцісла нагадаю чытачам сутнасць праблемы. У далёкім 2011 годзе я вырашыў пабудаваць кафэ. За свой кошт, без крэдытаў, без якой-небудзь палёгкі. Зразумела, што я меў кантакт з мноствам афіцыйных структур як адразу пасля прыняцця рашэння, так і ўвесь час на працягу будаўніцтва. Потым, калі справу загналі ў тупік, вымушаны быў звяртацца да кіраўніцтва раёна, вобласці, у адпаведныя міністэрствы, у Савет міністраў, у Адміністрацыю Прэзідэнта... Звяртаўся і пісьмова, і вусна на прыёмах.

Вынік быў адзін: з усіх інстанцый мае прэтэнзіі накіроўвалі ў Мар'іну Горку, да начальніцы аддзела будаўніцтва і архітэктуры Таццяны Сілівончык.

Падкрэслю, што прадстаўнікі ўсіх інстанцый ніводнага разу не захацелі выехаць на месца. А самае горкае і смешнае, што і сама Сілівончык нават не заглянула на аб'ект.

Няма патрэбы пералічваць сутнасць прэтэнзій да мяне як уласніка кафэ. Сярод іх былі як слушныя, так і нязначныя і смеху вартыя. Жарты жартамі, але мяне дакументальна пужалі велізарнымі штрафамі, абвінавачаннямі ў самавольным захопе зямлі і незаконным будаўніцтве.

Спроба акультурыць невялікі кавалачак тэрыторыі паміж кафэ і вуліцай завяршылася штрафам у судзе і руйнаваннем прыгожай агароджы. Смецце, што з'явілася там у выніку «навядзення парадку», нікога з ініцыятараў майго пераследу не хвалявала.

Усё рэзка памянялася, калі 10 верасня «Народная Воля» змясціла на сваіх старонках мой ліст, адрасаваны Прэзідэнту Аляксандру Лукашэнку, пад назвай «Гісторыя кафэ ў Мар'інай Горцы: 8 гадоў без права адкрыцця», у якім былі падрабязна асветлены падзеі. Не прайшло і сутак, як са мной звязалася па тэлефоне глава Адміністрацыі Наталля Іванаўна Качанава (мабыць, па даручэнні Прэзідэнта). Паверце, я спачатку падумаў, што мяне хочуць зрабіць ахвярай розыгрышу, настолькі нечаканай здалася яе прапанова прыехаць у Мінск з дакументамі па справе, прытым непасрэдна да яе. Але далейшая размова пераканала, што кантакт рэальны і ўвага да маіх праблем непадробная.

Паколькі мне з-за інваліднасці ездзіць на далёкія адлегласці няпроста, мы з Наталляй Іванаўнай дамовіліся, што адказныя супрацоўнікі пабываюць у мяне ў Мар'інай Горцы.

Загадзя вымушаны прасіць прабачэння ва ўсіх, хто пабываў на аб'екце і гутарыў са мной. Я не запісваў па гарачых слядах прозвішчы, імёны, магу зараз нешта пераблытаць, таму абмяжуюся канстатацыяй візітаў.

Так, першым быў візіт супрацоўнікаў Адміністрацыі Прэзідэнта, як і абяцала Наталля Качанава. Яны выслухалі мае довады, вывучылі дакументы.

Потым з'явілася прадстаўнічая дэлегацыя з дзевяці чалавек. Прыемным было знаёмства са старшынёй Пухавіцкага райвыканкама Віктарам Міхайлавічам Калядой, якога перавялі да нас у раён не так даўно. З ягоным папярэднікам мне не толькі не ўдавалася пазнаёміцца, але і на прыём не пашчасціла трапіць.

Карацей, на гэты раз мне было сказана, што мэта іх з'яўлення – дапамога ў завяршэнні заблытанай гісторыі.

Праз кароткі час пасля гэтай сустрэчы са мной звязаўся намеснік старшыні райвыканкама Аляксей Іванавіч Малахаў, які коратка, але змястоўна параіў, што неабходна зрабіць.

Мне, падкрэслю, заставалася зрабіць самае малое – падпісаць неабходныя дакументы і пабываць у БТІ, каб атрымаць пасведчанне на кафэ. Што і было зроблена. Аляксей Малахаў не палічыў за цяжкасць удакладніць, як я планую арганізаваць работу кафэ, і таксама выказаў свае парады.

Начальнік Мар'інагорскага бюро па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельным кадастры Андрэй Уладзіміравіч Шары тут жа падпісаў адпаведнае пасведчанне – і ў шматгадовай гісторыі была пастаўлена кропка.

Я нездарма сказаў пра калядную афарбоўку апошніх падзей. Канешне, зноў і зноў можна ўзгадваць сілу друкаванага слова. Як і ў старажытнай прымаўцы пра кроплю, якая камень точыць, журналісцкая настойлівасць, няўрымслівы пошук справядлівасці прыносяць плён. Мяне «Народная Воля» не пакінула ў бядзе. І ў выніку пры непасрэдным удзеле Наталлі Іванаўны Качанавай быў дадзены прадметны ўрок, як належыць ставіцца да сігналаў грамадзян. Не напружвацца ў позе жалезабетоннага кантралёра, а прыходзіць на дапамогу. Растлумачваць, разграбаць недарэчнасці, нагадваць адказным асобам пра словы Кастуся Каліноўскага пра ўрад і народ. І не толькі паўтараць іх у дакладах і лозунгах, а выконваць штодня.

У гісторыі маіх пакут цэнтральнае адмоўнае месца займае Таццяна Сілівончык. Менавіта яна сама была шлагбаумам і прымушала іншых гаварыць мне жорсткае «Стоп». Да гонару тых жа супрацоўнікаў аддзела надзвычайных сітуацый, энергетыкаў – яны з самага пачатку былі справядлівымі і не мянялі сваіх пазіцый. Кіраўнікі санслужбы выглядалі па-рознаму, то выказвалі жаданне імгнення ўсё падпісаць, то без падстаў затрымлівалі візу на месяцы і гады.

А Сілівончык узяла на сябе ролю галоўнага забароншчыка. Яна ўслых мне казала, што, як толькі ўсе дазволы будуць аформлены, яна запаліць «зялёное святло», і ў той жа час бессаромна некалькі гадоў хавала ў службовых шуфлядах гатовы акт. Не мая справа шукаць матывы, чаму так антыгуманна з мяне цягнулі жылы і спальвалі нервовыя клеткі.

Я не цікавіўся, як высокімі камісіямі ацэнены яе паводзіны ў канкрэтнай сітуацыі. Вымовамі? Пахвалой? Мяне задаволіла рэзультатыўная праца з іншымі людзьмі. Яны паказалі, што ўмеюць рабіць сваю справу па-чалавечы, вынікова. І гэта справа высокіх інстанцый – вучыць сваіх падначаленых годнаму стаўленню да праблем людзей.

З «Новым годам, любімая «Народная Воля»!

Трафім ГАНТАРЭНКА,
кандыдат эканамічных навук,
прадпрымальнік.
г.Мар'іна Горка.

УЛЫБКА ХУДОЖНИКА

Во время совещания по вопросам применения мер административной ответственности глава Беларуси отметил, что за десять лет количество подобных правонарушений увеличилось почти в два раза. При этом только за неполные пять лет зарегистрировано 16 млн нарушений, за совершение которых к ответственности привлечены около 3,5 млн граждан.

Более 80% административных правонарушений составляют нарушения в сфере безопасности дорожного движения, в том числе зафиксированные с применением стационарных радаров. Хотя, подчеркнул глава государства, фотофиксация семь лет назад была введена для наведения порядка на дороге, а не для того, чтобы загнать всех водителей в разряд злостных нарушителей закона.

Тем более что нередко нарушения «обусловлены перегруженностью дорог, отсутствием достаточного количества парковочных мест и прочими объективными причинами».

ПОГЛЯД

Праявіце фантазію і талент...

Мы, былыя настаўнікі, пенсіянеры з 40-гадовым працоўным стажам, працягваем зацікаўлена сачыць за жыццём краіны і ўчынкамі суайчыннікаў. Пераважна па тэлевізары. Усё добрае нас радуе, усё кепскае – засмучае.

Хочацца выказаць сваё меркаванне пра Беларускае тэлебачанне. Прыемна глядзець хіба толькі выступленні ансамбляў «Сябры», «Бяседа», «Свята», хіт-парады беларускай песні. Усе астатнія праграмы, за рэдкім выключэннем, не выклікаюць цікавасці ні ў нас, людзей пажылых, ні ў моладзі. Ствараецца ўражанне, што аўтары тых праграм не вельмі пераймаюцца іх якасцю і сэнсавай напоўненасцю.

Злоўжывае наша тэлебачанне і рэкламай, якая на паўслове можа перарваць фільм ці перадачу. Праўду напісаў Іван Прахарэнка з Магілёва ў «Народнай Волі» за 12 лістапада: раз за разам перабіваць рэкламнымі ролікамі фільмы пра вайну проста недапушчальна.

Звяртаемся да рэжысёраў, прадзюсараў, сцэнарыстаў, адказных за розныя тэлешоу і праграмы: праявіце фантазію і талент, парайцеся з глядацкай аўдыторыяй, што яе найперш цікавіць, якіх людзей варта запрасіць на перадачы. Мы ўжо забыліся, калі бачылі на тэлеэкранах разумных і творчых людзей – пісьменнікаў, мастакоў, настаўнікаў, якія падказалі б, як нам выхоўваць моладзь, застацца людзьмі ў гэтым агрэсіўным свеце.

Аляксандра і Яўген НЕСЦЯРОВІЧЫ,
выдатнікі народнай асветы.
г.Чэрвень.

ПАЧУЙЦЕ!

Куды знік грынаўскі карабель?

Многія з нас у дзяцінстве захапляліся цудоўнай аповесцю Аляксандра Грына «Пунсовыя ветразі». Асабіста мне гэты пісьменнік падабаўся яшчэ і таму, што быў сынам беларускага паўстанца Сцяпана Грынеўскага, сасланага ў 1864 годзе ў Вяцкую губерню Расійскай імперыі.

Аляксандр Грын услаўляў прыгажосць чалавека, каханне і чалавечую мару. Рамантызм, прыгоды, дынамічнасць сюжэта – вось адметныя рысы яго твораў, якія ў Савецкім Саюзе мелі велізарную папулярнасць.

Здавалася б, пры чым тут Грын і яго прызабытыя сёння творы? А вось пры чым. У горадзе Светлагорску на беразе ракі Бярэзіны яшчэ нядаўна стаяў грынаўскі карабель. Не сапраўдны, вядома ж, а паменшаны макет. Малеча радавалася магчымасці пагуляць каля таго карабля ў марскія гульні, пабыць капітанамі, боцманамі і матросамі. Бацькі таксама радаваліся і ўсцешана фатаграфавалі дзетак на фоне карабля. Любілі здымацца каля яго і шматлікія госці горада.

Але нядаўна, перад Днём горада, нібыта займаючыся «добраўпарадкаваннем», гарадскія ўлады прыбралі карабель, а замест яго ўсталявалі якар – у гонар першых будаўнікоў суднаверфі. Як быццам не знайшлося другога месца на беразе!

Куды мы толькі не звярталіся, спрабуючы высветліць, куды падзеўся грынаўскі карабель! Па чыёй камандзе і куды ён «сплыў»? Адказу так і не атрымалі.

А ў жыцці юных светлагорцаў паменшала радасці і дабрыні.

Валянціна ПАЖЫЛАВА,
Таццяна АФАНАСЕНКА.
г.Светлагорск.

ЛИЧНОЕ МНЕНИЕ

Опасный спорт

Прочитав заглавие, читатель сразу подумает о вреде большого спорта для здоровья спортсменов, и такой вред очевиден. Огромные перегрузки во время тренировок и состязаний истощают человеческий потенциал, провоцируют травматизм. Совсем не на пользу и прием различных препаратов – как запрещенных, так и разрешенных. Поэтому время от времени мы слышим о том, что какой-то известный в прошлом спортсмен ушел из жизни, даже не достигнув пенсионного возраста.

Но я о другом. Спорт, к сожалению, не только развлекает публику своей зрелищностью и интригой, особенно в игровых видах, но и является участником политических игр.

Все знают о Хатынской трагедии, но мало кто знает, что спровоцировало ту жестокую расправу над мирными жителями. А все началось с того, что под Хатынью в партизанской засаде погиб немецкий офицер Х.Вёльке, чемпион по толканию ядра на Олимпийских играх 1936 года, проходивших в Германии.

Что привело его на чужую землю? Его привел гитлеровский нацизм, в становлении и расцвете которого участвовал и этот самый Вёльке.

В 1936 году уже было понятно, что в Германии установился диктаторский режим во главе с фанатичным нацистом. Дальновидные политики предлагали не проводить Олимпийские игры в Германии, но близорукие спортивные чиновники не прислушались. (Как жаль, что на Нюрнбергском процессе они не сидели на скамье подсудимых рядом с нацистскими преступниками!)

Игры ознаменовались небывалым триумфом германских спортсменов. Они завоевали 89 медалей, оставив далеко позади все страны. Лишь спортсмены США смогли приблизиться, завоевав 56 медалей. Остальные команды не набрали даже по 20 медалей, кроме Италии (22).

Это дало сильнейший аргумент геббельсовской пропаганде и мощный импульс для торжества нацизма. Ну кто после этого в Германии мог сомневаться, что немцы – это особая арийская нация и что на нее возложена великая историческая миссия?

Скажете, какое отношение имеет всё это к реалиям сегодняшнего дня? Говорят, история учит. Да ничему она не учит и постоянно повторяется. Сегодня уже кое-откуда снова слышны голоса об особом «глубинном народе», давшем начало современной цивилизации, проводятся военные парады покруче гитлеровских (президенту Украины еще при жизни нужно поставить памятник за то, что он отменил военные парады как пропаганду войны), созданы аналоги гитлеровских штурмовых отрядов, идеологи уже выдвинули «национальную идею» (только никто не может объяснить, чем она отличается от нацизма). И пора уже идти спасать соплеменников, обижаемых за границей. (Гитлер тоже начинал со спасения немцев, обижаемых в чешских Судетах.)

Как в те далекие дни, так и сегодня спорт оказывается втянутым в политику, своими успехами утверждая приоритет той или иной нации или государства. И современные вожди требуют от спортсменов, чтобы «кровь из носа» они показывали высокие результаты. Ведь это, кроме всего прочего, еще и имидж вождя. Поэтому кое-где уже на государственном уровне покрывают спортсменов, употребляющих допинг, путем фальсификации результатов тестирования.

К чести нынешних спортивных чиновников надо признать, что они пресекают подобные попытки, принимая определенные санкции.

Как отлучить спорт от политики? Нужно вернуться к тому, с чего начинались Олимпийские игры. Никаких флагов и гимнов не только на Олимпийских играх, но и на всех международных состязаниях. Каждый спортсмен должен представлять самого себя и свою спортивную организацию. Никаких медалей и материальных вознаграждений. Только венок из лавра, как в Древней Греции. Даже наоборот: те, кто поднялся на пьедестал, должны заплатить предварительный налог, так как в дальнейшем они смогут зарабатывать на рекламе.

Надо помнить, что это всего лишь игры, и к играм надо относиться так, как к ним относятся дети: собрались, поиграли, разошлись по домам и забыли. И тогда спортсмены не будут рвать жилы и глотать допинг, подрывая здоровье.

И это произойдет, но, по-видимому, через много-много лет, когда человечество поднимется на новую ступеньку цивилизации.

На мой взгляд, сегодняшний спорт, к сожалению, не консолидирует, а разъединяет нации, приближая катастрофу.

Валерий ЛИСТОПАД,
житель д.Лучники Слуцкого района.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
24 СНЕЖНЯ 2019 г.

СЛЫШАЛИ?

Пенсии переходят границы

Жители стран ЕАЭС смогут делать пенсионные отчисления как в национальных пенсионных системах, так и в стране трудоустройства и, соответственно, оформлять и получать пенсии как в стране гражданства, так и в стране пребывания. Новые правила формирования пенсии на территории союза должны вступить в силу с 2020 года. Впрочем, по оценкам Национального исследовательского университета «Высшая школа экономики» (ВШЭ), сейчас большая часть приехавших из ЕЭАС в Россию работают в теневом секторе, и вряд ли перспектива единой пенсии позволит заметно повысить процент официально занятых среди них.

Недавно одобрен проект соглашения о пенсионном обеспечении работников на территории стран-членов Евразийского экономического союза (ЕАЭС) – документ опубликован на портале *publication.pravo.gov.ru*. Его текст еще к началу 2019 года подготовили в Евразийской экономической комиссии. Как ранее заявлял глава российского Минтруда Максим Топилин, соглашение должно начать действовать с 2020 года. Документ касается Армении, Беларуси, Казахстана, Киргизии и России и позволит их гражданам получать свои пенсионные выплаты в любой из подписавших его стран, а не только там, где пенсия была назначена. Кроме того, подать заявление на выплату пенсии (в том числе по старости, инвалидности, потере кормильца и накопительной) можно будет в стране проживания.

Как следует из проекта соглашения, пенсионное обеспечение занятых на территории ЕАЭС будет регулироваться на основании национальных законодательств, но по единым принципам.

Так, каждая страна ЕАЭС сохранит прежнюю пенсионную систему, но работник, официально занятый в другой стране союза, будет формировать пенсию уже в соответствии с ее законодательством. Если его стажа работы не будет хватать для получения минимальной пенсии в стране трудоустройства, то будет учитываться стаж работы в других странах-членах ЕАЭС «в соответствии с законодательством каждого из этих государств-членов, за исключением случаев, когда такой стаж работы совпадает по времени». Для этого пенсионные органы государств ЕАЭС будут обмениваться информацией о пенсионных правах работников – взаимное признание документов не потребует специальных процедур, необходимых для назначения выплат. Кроме того, согласно положениям проекта соглашения, по законам страны пребывания будет проводиться и медицинское обследование трудящегося для установления инвалидности с привлечением при необходимости справок и медицинских заключений, выданных соответствующими учреждениями других членов ЕАЭС.

Сейчас Россия – центр трудовой миграции на территории союза, пишет газета «Коммерсант».

По данным Евразийской комиссии, за 2018 год на работу в РФ приехали более 800 тыс. мигрантов из стран ЕАЭС. Максимальный поток мигрантов происходил из Киргизии (351 тыс. человек), минимальный – из Казахстана (111 тыс. человек). Число же россиян, которые уехали работать в какую-либо страну ЕАЭС, не превышает 40 тыс. человек, хотя и оно увеличилось за последние несколько лет. Чаще всего из России уезжают работать в Казахстан (24,8 тыс. человек), реже всего – в Армению (84 человека).

Впрочем, несмотря на диспропорцию потоков трудовой миграции, вряд ли принятие соглашения по пенсиям сможет значительно повлиять на состояние бюджета Пенсионного фонда. Большая часть граждан ЕАЭС, работавших в России, по данным ВШЭ, были заняты в теневом секторе и, соответственно, даже при наличии такой возможности не формировали будущие пенсионные права. Маловероятно, что новое соглашение сможет существенно повлиять на эту практику, так как работа нынешней российской пенсионной системы, по данным опроса Всероссийского центра изучения общественного мнения, непонятна большинству населения даже в самой РФ.

Анастасия МАНУЙЛОВА.

ЧАСТНАЯ ЖИЗНЬ

4 часа на сон, завтрак с мужем: как строится день Ангелы Меркель

*Что успевает за обычный день **Ангела Меркель**, какие у нее привычки и как она отдыхает?*

На минувшей неделе канцлер Германии Ангела Меркель десятый раз подряд заняла первое место в рейтинге самых влиятельных женщин мира. Обосноваться на вершине списка ей не помешал ни уход с поста руководителя партии в 2018 году, ни заявление, что она не станет баллотироваться на пост канцлера на новый срок после окончания действующего в 2021-м. К тому моменту ее стаж руководства страной составит 16 лет, но о личной жизни Меркель и о том, как проходит ее типичный день, известно немногое. Business Insider собрал обнародованные факты.

• Меркель завтракает с мужем Иоахимом Зауэром и предпочитает сама готовить ему завтрак.

• Зауэр – профессор химии. Он крайне непубличный человек: в 2005 году даже не посетил инаугурацию жены. Во время завтрака и по выходным герр Зауэр вполне может поговорить с женой о политике, как обычный гражданин Германии.

• Зауэр и Меркель любят хайкинг – ходить пешком по оборудованным маршрутам в горной местности – и посещать оперу. Зауэр скромен: однажды он отказался лететь вместе с Меркель правительственным самолетом в отпуск в Италию и купил билет обычной бюджетной авиакомпании.

• Меркель по образованию химик. В работе она предпочитает научный подход. «Люди часто обвиняют меня, что я действую недостаточно быстро. Для меня важно обдумать все варианты, рассмотреть сценарии, а не просто теоретические представления в моей голове», – говорила Меркель в документальном фильме Би-Би-Си.

• Меркель утверждает, что она может быть смелой, когда требуется принять решение. Но перед этим ей нужно время на подготовку: «Я стараюсь заранее учесть как можно больше факторов», – цитирует Business Insider биографию канцлера Германии.

• Меркель также увлекается футболом. Она лично пришла в раздевалку сборной страны после победы на чемпионате мира 2014 года, чтобы поздравить футболистов.

• Меркель выросла в Восточной Германии, где людям порой приходилось стоять в очередях за едой, и канцлер признавалась, что с тех пор у нее осталась привычка запасаться продуктами, писала The Telegraph. По данным газеты, Меркель любит лечо, шашлык, картофельный суп и форель. Меркель очень гордится своим кулинарным талантом, но больше всего любит печь – особенно сливовый пирог, добавляя The Guardian.

• Меркель – дочь лютеранского пастора и остается приверженной прихожанкой Евангелической церкви;

• Время, когда Меркель обычно отходит ко сну, не известно. Но она сама рассказывала, что ей для отдыха достаточно четырех часов сна, а его недостаток не сказывается на работоспособности: «У меня есть качества, похожие на таковые у верблюда», – говорила канцлер. Недосып она компенсирует в выходные.

А КАК У НИХ

Старость по-норвежски

Средний возраст выхода на пенсию в Норвегии сейчас 65 лет.

Берглиот Сюльюлин – 95 лет, но шесть дней в неделю к восьми часам утра она отправляется на работу. Вместе с мужем и сыном Берглиот едет в открытый ею 72 года назад магазин для садоводов.

Пожилые граждане, не оставившие работу после выхода на пенсию, не редкость в Норвегии. Благодаря проведенной в стране в 2011 году пенсионной реформе работать после 67 лет (официальный пенсионный возраст) стало финансово выгодно.

Несколько лет назад норвежское правительство признало, что необходимо стимулировать людей оставаться на работе в связи с демографическими переменами в стране. Работающая в свои девяносто пять Берглиот – это, конечно, редкий случай. Вместе с тем, по официальным данным, примерно пятая часть норвежцев продолжает трудиться после выхода на пенсию.

Надо ехать в Португалию!

Считается, что Португалия – Эльдорадо для иностранных пенсионеров. И не только потому, что жизнь здесь дешевле, чем у них на родине, а климат теплее: в стране действуют две государственные программы, позволяющие легко получить вид на жительство и 10-летнее освобождение от уплаты налогов.

Этот закон критикуют другие страны ЕС, и в первую очередь Финляндия, Швеция и Франция, чьи граждане наиболее охотно переезжают на Пиренейский полуостров.

Андре Мачадо Ваз, налоговый консультант:

«Французы или финны не видят ничего позитивного в налоговых льготах, посредством которых Португалия, периферийная страна ЕС, старается привлечь в страну инвестиции и богатых резидентов. Но если бы такие меры применялись для решения экономических проблем их собственной страны или ее более отсталых регионов, они смотрели бы на это иначе. Думаю, в этом и нужно искать корень проблемы».

Филипа Соареш, Euronews:

«Освобождение иностранных пенсионеров от уплаты налогов критикуют не только другие страны Европейского Союза, но и многие жители Португалии. Местные налогоплательщики считают, что это несправедливо».

Роландо Родригес, председатель APRe (Ассоциации португальских пенсионеров):

«Наша позиция заключается в том, что предоставлять такие налоговые льготы иностранным пенсионерам, переезжающим на постоянное жительство в Португалию, несправедливо по отношению к гражданам страны. Мы уже говорили об этом правительству, потому что это наносит вред португальским пенсионерам. Особенно если учесть, что у большинства приезжих пенсии гораздо выше, чем у наших».

По данным португальской налоговой службы, в прошлом году предоставленными льготами воспользовались около 10 тысяч иностранцев, ушедших на заслуженный отдых. Треть из них – французские граждане. Всё чаще стали приезжать и финны. Власти скандинавской страны денонсировали двустороннее соглашение с Лиссабоном, чтобы иметь возможность взимать особый налог с финских пенсионеров, решивших обосноваться в Португалии.

SOS!

Спасаем Землю, пока не поздно!

5 ноября этого года в научном журнале BioScience вышла статья «Предупреждение мировых ученых о климатическом чрезвычайном положении», под которой стоят подписи более чем 11.000 ученых из 153 стран. О чем же они предупреждают? По их твердому убеждению, человечество продолжает загрязнять атмосферу парниковыми газами, что приводит к быстрому изменению климата.

Ученые отмечают, что, когда речь идет об изменении климата, чаще всего упоминается только рост глобальной температуры на поверхности Земли. Однако этот показатель не передает всех угроз, связанных с изменением климата.

Ученые пришли к выводу, что климатический кризис тесно связан с зажиточным образом жизни. Большая часть выбросов в исторической перспективе приходится на наиболее богатые страны. В них же наблюдается наибольшее количество выбросов на душу населения.

Среди факторов, которые усугубляют климатический кризис, рост таких показателей, как численность населения Земли, поголовье домашнего скота, производство мяса на душу населения, мировой валовой внутренний продукт, глобальное сокращение лесного покрова, потребление ископаемого топлива, количество перевезенных авиапассажиров, выбросы углекислого газа и выбросы углекислого газа на душу населения с 2000 года.

Потребление солнечной и ветровой энергии за десять лет возросло на 373%, но в 2018 году оно все еще было в 28 раз меньше, чем потребление энергии от сжигания ископаемого топлива (нефти, угля и газа).

Особенно тревожны тренды, связанные с последствиями изменения климата. Глобальная температура поверхности Земли и содержание парниковых газов (углекислого газа, метана и закиси азота) в атмосфере продолжают расти. Ледовый покров в Арктике, Гренландии и Антарктике, а также толщина ледников по всему миру уменьшаются. Растут такие показатели, как уровень моря, площадь, пройденная пожарами на природных территориях в США, количество экстремальных погодных явлений и связанный с ними ущерб.

По мнению ученых, несмотря на 40 лет глобальных переговоров, человечество не предприняло необходимых мер для решения проблемы изменения климата. Теперь мы стали свидетелями климатического кризиса, который разворачивается быстрее, чем прогнозировало большинство ученых.

В статье отмечается, что особую тревогу вызывают потенциальные переломные моменты, прохождение которых может привести к необратимым катастрофическим последствиям. Климатические цепные реакции могут привести к значительным нарушениям экосистем, общества и экономики. Большие территории планеты могут стать непригодными для жизни.

Среди предложенных учеными мер по уменьшению последствий изменения климата – переход от ископаемого топлива к возобновляемой энергетике, в котором более богатые страны должны поддерживать более бедные, защита сохранившихся лесов и лесовосстановление, снижение потребления продуктов животноводства, смещение ориентиров экономического развития с роста ВВП на устойчивость, стабилизация или постепенное снижение численности населения Земли (в том числе за счет равного доступа к образованию для девочек и молодых женщин).

ТЕХНОЛОГИИ

Самолет NASA:
на шаг ближе к бесшумным сверхзвуковым полетам

На днях американское космическое агентство NASA объявило об одобрении финального этапа сборки малошумного сверхзвукового пассажирского самолета X-59 (QueSST). В рамках партнерства с корпорацией Lockheed Martin самолет X-59 QueSST был разработан для полетов со скоростью 1,5 тыс. км/час: громкость звука, который он издает, сопоставима с хлопком закрывающейся двери машины, сообщает Lockheed.

Это последний этап разработки. В конце 2020 года должностные лица планируют провести встречу для принятия решения о разрешении первого полета в 2021 году.

СТИЛЬ

Платье принцессы Дианы продали на аукционе за 264 тысячи фунтов стерлингов

Темно-синее платье принцессы Дианы от британского придворного кутюрье Victor Edelstein – то самое, в котором леди Ди кружилась на паркете Белого дома с Джоном Траволтой в 1985-м, – нашло своего покупателя. Правда, со второго раза.

Лондонский аукционный дом Kerry Taylor выставил платье на продажу. Сообщалось, что в столь ценном лоте были заинтересованы солидные покупатели из США и Великобритании. Тем не менее на деле желающих заплатить за него начальную цену в 200.000 фунтов не нашлось.

Платье было продано уже после аукциона. Покупателем выступила независимая благотворительная организация Historic Royal Palaces, в чьей коллекции собрано около 10 тысяч других исторических платьев. Представитель Kerry Taylor подчеркивает, что покупатель был в восторге от сделки. Заплатив 264.000 фунтов стерлингов, он не мог нарадоваться тому, что с его помощью платье вернется на родину – в Великобританию.

В 1997 году за месяц до своей трагической смерти принцесса Диана выставила это платье на аукцион, а вырученные деньги пожертвовала на благотворительность. В 2013 году наряд перепродали за 240 тысяч фунтов – анонимному участнику торгов, который мечтал удивить свою жену. Теперь судьба легендарного наряда принцессы куда более радужная: оно сможет стать достоянием общественности и выставляться на тематических выставках.

НОВОВВЕДЕНИЕ

В Германии вводят обязательные чеки в магазинах, экоактивисты против

Министр финансов Германии защищает новое правило, которое вступает в силу 1 января и обяжет магазины выдавать чеки за каждую покупку.

Новое правило направлено на борьбу с уклонением от уплаты налогов на добавленную стоимость, но некоторые экологические активисты опасаются, что это создаст кучу нежелательных квитанций, напечатанных на бумаге, которую невозможно переработать.

Министр экономики Петер Альтмаер, член консервативной партии канцлера Ангелы Меркель, недавно призвал к изменениям, чтобы каждая крошечная покупка не требовала выдачи чека.

Он сказал, что когда ему дают чеки, он обычно их оставляет – как и 90% немцев.

Но министр финансов Олаф Шольц, левоцентристский социал-демократ, который также является вице-канцлером, твердо придерживается мнения о необходимости именно такого нововведения.

Он утверждает, что чеки не обязательно должны быть напечатаны, но могут быть отправлены по электронной почте.

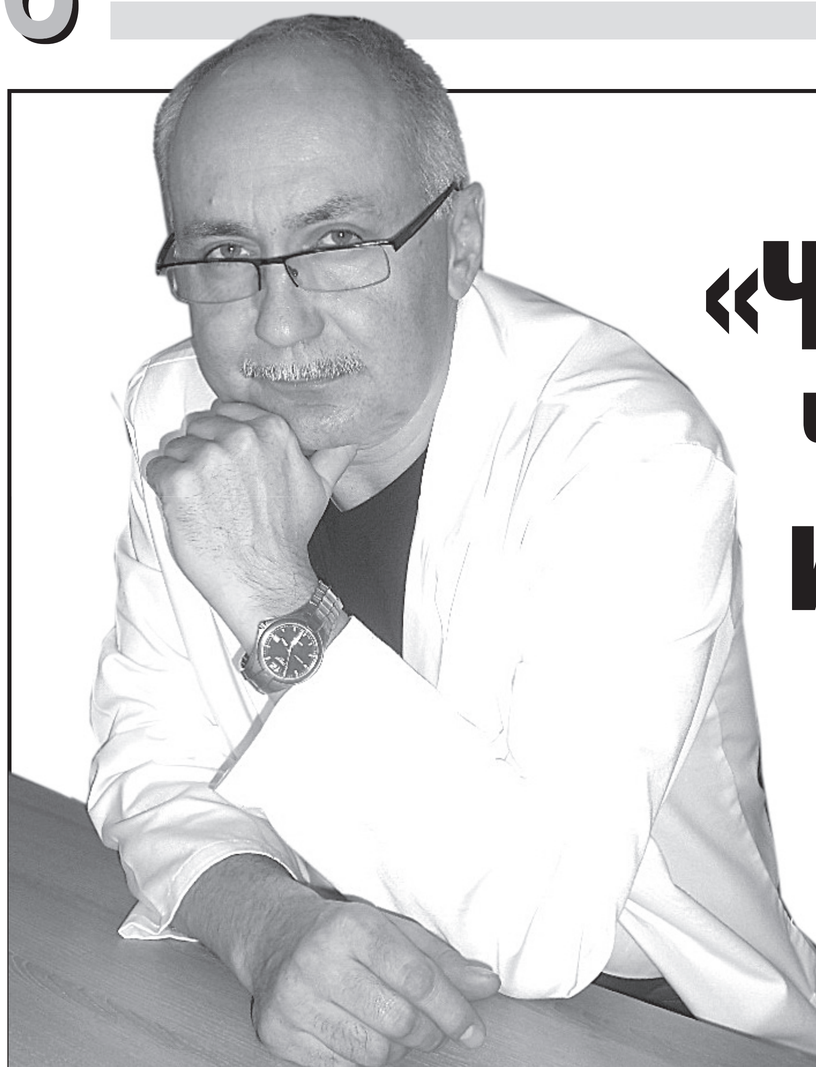
«Речь идет о налоговом мошенничестве по продажам в миллиарды. Ежегодно налог с продаж, который платит клиент, некоторые торговцы или рестораторы не передают государству», – сказал Шольц.

«Мы хотели, чтобы каждая продажа была забронирована, – добавил Шольц. – Для этого должна быть квитанция – либо на бумаге, либо в электронной почте. У всех заинтересованных было много времени, чтобы подготовиться к новому закону». Законодательство было разработано в 2016 году.

Противники нового правила, вероятно, не получат большой помощи от канцлера.

Народная Воля http://www.nv-online.info
24 СНЕЖНЯ 2019 г.

ПЕРСОНА

Юрий ГРИНЕВИЧ: «Через 10 лет мальчик пришел, чтобы лично сказать спасибо, и принес торт собственной выпечки»

***Юрий Мечиславович Гриневич** – кандидат медицинских наук, удостоен знака «Отличник здравоохранения Республики Беларусь». Он спас сотни детских жизней. Под его руководством в РНПЦ детской хирургии успешно проводятся сложнейшие операции новорожденным детям и малышам первых месяцев жизни. Доктор Гриневич первопроходец во многих сложных методиках! Сегодня талантливый хирург Юрий Гриневич – гость «Народной Воли».*

– Юрий Мечиславович, на одной из встреч со студентами Белорусского государственного медицинского университета вы рассказывали о том, что выросли в семье докторов. Ваш отец посвятил медицине более шести десятков лет и именно он вдохновлял вас своим личным примером.

– Да, мой отец, Мечислав Карлович Гриневич родился в селе Будьки в Украине в 1931 году, накануне великого голодомора. Мама, Кристина Владимировна Демешко, родом из Бреста. Родители закончили Винницкий мединститут в 1956 году. Мы со старшим братом Юрием родились в Украине, а в 1965 году родители переехали на постоянное место жительства в Брест.

Отец действительно был одним из лучших терапевтов Беларуси. Он заведовал отделением в Брестской железнодорожной больнице, был прекрасным диагностом и опытным врачом.

Мама долгие годы возглавляла детскую поликлинику. У меня был хороший пример для подражания. Впервые я попал в операционную будучи школьником. К моменту поступления в институт я уже в общих чертах знал, что такое острая левожелудочковая недостаточность и как ее лечить.

Из Брестской области обычно поступают в Гродненский мединститут, а я поехал в столицу и поступил на педиатрический факультет. С первого курса мои интересы были ориентированы на хирургию. Постоянный тренинг со стороны отца помог мне расширить знания. На каникулах у нас с ним был разбор клинических ситуаций. Отец предупреждал меня о сложностях в профессии. «Хирурги творят чудеса, – считал он, – но их труд очень тяжелый. Реаниматологи и хирурги имеют самую короткую продолжительность жизни из всех медицинских специалистов».

– Думаю, сегодня тысячи мам и пап рады, что вы выбрали именно хирургию…

– А я рад, что мне везло на хороших педагогов.

На третьем курсе занятия вел Владимир Севастьянович Дешкевич, доцент кафедры второй Минской клинической больницы, врач старой закалки, очень эрудированный и любивший возиться со студентами. Он увидел мой интерес к хирургии и предложил стать старостой студенческого научного кружка. В это время началось формирование для шестого курса группы субординаторов по детской хирургии и реаниматологии.

– И вы попали в эту группу?

– У директора Центра детской хирургии профессора Олега Северьяновича Мишарева были жесткие требования, к счастью, я им соответствовал… Это начало 1990-х, сложное время. В стране был экономический кризис, врачи получали мизерные деньги, некоторые доктора уходили в бизнес. Из нашей группы я один остался в детской хирургии.

Жил с семьей в Минске, работал в первой детской поликлинике и дежурил в Центре детской хирургии.

В 1989 году профессор Владимир Александрович Катько сообщил, что на кафедре детской хирургии объявляется конкурс в аспирантуру, и руководителем аспирантуры будет он. Предложил мне тему для диссертации.

– Значительным этапом в вашей деятельности была работа в отделении торакальной хирургии под руководством Валентина Афанасьевича Овчаренко...

– Безусловно, это очень важная веха в моей профессиональной биографии. Валентин Афанасьевич был универсальным хирургом, оперировал на грудной клетке и брюшной полости. В отделении на 40 коек концентрировались дети со всей Беларуси не только с пороками сердца, но и с проблемами легких, пищевода, трахеи. Была такая тяжелая патология, как портальная гипертензия. Это были пациенты с угрозой летальных исходов. И Валентин Афанасьевич занимался всем этим. Он был энтузиастом кардиохирургии. Надо сказать честно и откровенно: если бы не его энергия, кардиохирургии в ДХЦ могло бы и не сохраниться.

Благодаря Валентину Афанасьевичу в отделении появилась команда молодых хирургов. Будучи ассистентом кафедры и консультантом, я перешел к ним простым врачом и вел палату. В ординатуру пришли Дмитрий Валерьевич Пашкевич и Эдуард Михайлович Колесников. Четыре молодых хирурга, все мы оказались под умным руководством Валентина Афанасьевича Овчаренко. Мне было поручено заниматься новорожденными с диафрагмальными грыжами и атрезиями пищевода. Эдуард Михайлович занялся портальной гипертензией. Результаты быстро начали проявляться. Более молодое поколение хирургов приобрело опыт. Кардиохирургия сделала значительный рывок.

Юрий Гриневич (в центре) с коллегами на съезде детских хирургов Польши.

Работая в торакальном отделении, в 1995 году я защитил кандидатскую диссертацию. Когда открылся совет по защите диссертаций в нашем медуниверситете, моя работа была третьей по счету…

В 1996 году я прооперировал первого новорожденного с атрезией пищевода и начал выполнять операции на легких, диафрагме, трахее. Пороками сердца занимался больше 10 лет. Опыт в кардиохирургии помогает хирургу значительно увереннее работать на других органах. Обнадеживающие результаты появились в хирургии пищевода у детей младшего возраста.

– Сегодня у белорусских хирургов большие достижения в этом направлении.

– На данный момент мы решили проблему атрезии пищевода. На просторах СНГ у нас один из лучших результатов. В год бывает от 18 до 30 случаев этого заболевания. Сейчас белорусские неонатологи в роддоме умеют своевременно ставить диагноз. Налажена быстрая транспортировка таких больных из роддома в наш специализированный стационар. В 1980-е годы Анатолий Александрович Сорока, добрейшей души человек, оперировал много таких детей, но тогда были настолько неважные условия, что, к сожалению, не все дети выживали.

– Какие новые знания дали вам стажировки за рубежом?

– У меня были поездки в США, Германию, Ирландию, чтобы познакомиться с работой детских хирургов. Они изменили главное – отношение к новорожденным детям. Нас воспитывали в понимании, что младенцы – это несформированные взрослые люди, они не так чувствуют боль, не воспринимают взрослых. Мы считали, что ребенок в глубоком медикаментозном сне отключен от внешней действительности. В Америке мы столкнулись с другим отношением: младенец – это личность, человек. Лежит ребеночек весом 600 граммов в кювезе – к нему обращаются как к личности: «Привет, Боб!» С ним здороваются, у него весь кювез обклеен фотографиями братьев и сестер. Везде в мире считают, что дети с первых дней жизни остро чувствуют. Ребенок – это величайшая ответственность, – так относятся в Америке.

В 1990-е годы у нас снизилась летальность на 30 процентов благодаря команде, оснащению и знаниям периода новорожденности и другому подходу к этим детям.

– Вы возглавляете отделение хирургии новорожденных и недоношенных детей. Два слова о результатах…

– На просторах СНГ мы первыми начали делать реконструктивные операции у детей младшего возраста с применением искусственного кровообращения. В Москве это сделали позже…

– Встречаетесь со своими пациентами через годы?

– Конечно! Десять лет назад по санавиации в Гродно оперировал ребенка первого месяца жизни с разрывом селезенки. Гемоглобин у него был – 46. Операция началась в четыре утра. Селезенку мы удалили, жить можно и без нее. Ребенок поправился.

Недавно меня разыскали его родители. Мальчик подрос, слышал от мамы и папы рассказы о докторе, который его спас, нашел меня в интернете и захотел познакомиться. А потом пришел, чтобы лично сказать спасибо, привез торт собственной выпечки! Это дорогого стоит!

Каждая операция – стресс. Ты подходишь со скальпелем к маленькому человеку, который лежит на столе, накрытый простынками. У него мягкие, нежные ткани. Надо себя пересилить, чтобы сделать первый надрез, если себя не пересилишь, то он может умереть. И я делаю этот шаг.

Беседовала Элла ДВИНСКАЯ.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Аляксандр КАЛЫШКА: «Мы спрабуем супрацоўнічаць з дзяржавай дзе толькі магчыма…»

Калі Гродна можна ўмоўна лічыць сталіцай польскай меншасці ў Беларусі, то Ліда прэтэндуе як мінімум на статус аднаго з цэнтраў. Традыцыйна ў гэтым горадзе беларусы і палякі суіснуюць як добразычлівыя суседзі. Вялікая заслуга ў гэтым Таварыства польскай культуры на Лідчыне, якім вось ужо амаль трыццаць гадоў кіруе былы настаўнік англійскай мовы Аляксандр КАЛЫШКА.

– Аляксандр Часлававіч, у вёсцы Дворышча на Лідчыне ў старым млыне ёсць невялічкі музей, прысвечаны паўстанню 1863 года. Дык там расказваецца пра паўстанца Браніслава Калышку. Гэта часам не ваш сваяк?

– Хто ж ведае? Мне хацелася б быць сваяком таму Калышку. Быў яшчэ Бенядзікт Калышка – паўстанец у часы Тадэвуша Касцюшкі. Таму стараюся адпавядаць (*усміхаецца*).

– Чым канкрэтна займаецца ачоленае вамі Таварыства польскай культуры?

– Заўважу: наша таварыства – найстарэйшая польская арганізацыя ў Беларусі. Калі Тадэвуш Гавін у 1991 годзе арганізоўваў Саюз палякаў у Гродне, мы ўжо існавалі. Асабіста я працую ў гэтым кірунку з 1987 года. У добрым сэнсе мы стварылі канкурэнцыю афіцыйнаму Саюзу палякаў, які лічыць, што павінна быць адна вялікая арганізацыя, якая аб’ядноўвала б усіх палякаў. На мой погляд, такіх арганізацый можа быць шмат. Галоўнае, каб яны не займаліся самаедствам. Мы робім тое, што робяць грамадскія аб’яднанні іншых нацыянальных меншасцяў. Найперш у цэнтры нашай увагі школьніцтва. На сёння сітуацыя такая, што ў польскіх грамадскіх арганізацый не вельмі добрыя стасункі з дзяржаўнымі школамі, таму мы ствараем школы нядзельныя. У Лідзе такія тры, адной з іх апякуемся мы. Польская мова трохі вывучаецца ў Лідскім цэнтры творчасці і сярэдняй школе №16.

– А хто дапамагае вам у вашай дзейнасці?

– Усе сябры таварыства працуюць на грамадскіх пачатках (нас прыкладна 120 чалавек). У нас няма штатных адзінак, рыхтуем праекты і тады ўжо звяртаемся ў розныя арганізацыі і фонды, у тым ліку ў Польшчы.

– Фактычна легальная грамадская арганізацыя знаходзіцца па-за ўвагай беларускай дзяржавы, што пазбаўляе яе магчымасці займацца сваёй статутнай дзейнасцю. Чым вы гэта можаце патлумачыць?

– А хіба да іншых грамадскіх арганізацый адносіны лепшыя? На жаль, выходзіць так: калі ініцыятыва не сыходзіць ад дзяржавы, то многія чыноўнікі глядзяць на яе падазрона. Прычым стаўленне да культурных мерапрыемстваў іншы раз гэткае ж, як да апазіцыйных мітынгаў.

– Ну, нешта і дзяржава для палякаў у Беларусі робіць. Скажам, Музей Чэслава Немана ў Васілішках – дзяржаўны.

– У нас, дарэчы, з гэтым музеем добрыя стасункі. І мы спрабуем супрацоўнічаць з дзяржавай дзе толькі магчыма. Скажам, ужо некалькі разоў мы з навучэнцамі Лідскай мастацкай школы ладзілі пленэры імя Браніслава Яманта – вядомага мастака з вёскі Дакудава. У тых жа Васілішках у музеі арганізавалі выставу юных мастакоў. Мы зрабілі і ўсталявалі ў трох касцёлах мемарыяльныя дошкі, прысвечаныя тром ксяндзам-паўстанцам: Адаму Фалькоўскаму, расстралянаму ў Лідзе, Станіславу Ішору з вёскі Ваверка і Раймонду Зямацкаму з Жалудка, павешаным у Вільні. Дарэчы, парэшткі двух апошніх былі перапахаваны на Росах 22 лістапада. Магілы Фалькоўскага і ўдзельніцы паўстання Валерыі Ціхановіч у Лідзе мы даглядаем разам з Таварыствам беларускай мовы імя Францішка Скарыны. З кіраўніком яго лідскай філіі Станіславам Суднікам мы супрацоўнічаем даўно. Захаванне старых могілак у Лідзе – таксама наш агульны клопат.

– Ці ўсе сябры вашага таварыства маюць карту паляка?

– Не ўсе, але большасць мае. Для нас гэта патрэбная рэч, яна дапамагае палякам трымаць сувязь з краінай, з якой яны адчуваюць духоўную сувязь. Скажам, я належу да польскага народа…

– А да беларускага – не? Хіба вы не грамадзянін Беларусі?

– Я грамадзянін Беларусі і ў той жа час – беларускі паляк. Я тут нарадзіўся і жыву, але адчуваю моцную духоўную сувязь з Польшчай. Прыязджаю туды, і я там – свой, разумееце? Але і тут я – свой. Сёння ў свеце існуе двайное грамадзянства, людзі маюць па некалькі пашпартоў, што ў параўнанні з гэтым карта паляка? Я ўпэўнены: калі б Беларусь увяла карту беларуса, то яна была б запатрабавана. Скажам, мы арганізоўвалі з’езды лідзян, прыязджала па 200 чалавек, і яны плакалі ад шчасця, што змаглі прыехаць на радзіму.

– Нядаўна ў серыі «Лідскі кнігазбор» выйшаў у свет важкі том летапісца Лідчыны Міхала Шымялевіча (1879–1969). І там прыведзены вынікі перапісу 1938 года. Паводле іх, у Лідзе на той час жыло 25.257 чалавек: 17.820 палякаў, 7227 яўрэяў і… 450 беларусаў. Гэтыя лічбы ў мяне не выклікаюць даверу. А ў вас?

– Лідчына – рэгіён вельмі спецыфічны. Нават сёння, калі тысячы палякаў выехалі, у Лідзе палякаў каля 40 працэнтаў. Што ўжо казаць пра даваенны час! Заўважце: калі прыйшлі немцы і дазволілі беларусам арганізаваць Народную самапомач, то яе аддзяленні ўзніклі на Навагрудчыне, на Слонімшчыне, а на Лідчыне – не.

– На Лідчыне не было актыўных беларусаў?

– Былі, вядома ж, але ў працэнтных суадносінах іх налічвалася сапраўды няшмат. Зрэшты, нашы людзі мяркуюць так: жыву ў Польшчы, значыць, трэба пісацца палякам, жыву ў Беларусі – трэба пісацца беларусам. Мне неяк адна школьніца напісала ліст: «Я жыву ў Беларусі, але чытаю кніжкі і размаўляю на рускай мове, гляджу расійскае тэлебачанне. А мае бацькі – палякі. Дык хто я тады?» Складанае пытанне. Бывае, няпроста разабрацца і даросламу.

– Так, «дзіўны ёсць гэты свет», як спяваў згаданы Чэслаў Неман.

– Дарэчы, першую гадавіну яго смерці ў Беларусі адзначала толькі наша таварыства. Мы арганізавалі вялікі канцэрт – прыехалі госці з Польшчы, з Мінска быў спявак Пётр Ялфімаў. Потым у касцёле ў Васілішках мы адкрылі мемарыяльную дошку Чэслава Немана. Менавіта мы пачалі ўшаноўваць яго памяць.

– Якія пажаданні вы хацелі б выказаць беларускім уладам?

– Галоўнае, каб яны больш спрыялі нашым добрым справам, не стрымлівалі ініцыятыву нашых актывістаў. Калі ёсць зацікаўленыя людзі, улады павінны сказаць: дзейнічайце, калі ласка, пачувайце сябе свабодна, вы ж, палякі па нацыянальнасці, – грамадзяне Беларусі.

Антон ЗАГОРСКІ.

ДЫЯЛОГІ

Міхась СКОБЛА – Марыя ВАЙЦЯШОНАК

«Не здрадзіш, не згубіш мову, на якой любіш»

Вёска Сілічы на Лагойшчыне знакамітая сваім гарналыжным курортам. Вабяць да сябе і мясцовыя аграсядзібы, якіх тут з паўдзясятка, на любы густ. Не лыжнік і не аматар агратурызму, я прыехаў у Сілічы, каб сустрэцца з пісьменніцай Марыяй ВАЙЦЯШОНАК, чый дом, хоць і стаіць у зацішным завулку, кідаецца ў вочы сваёй дагледжанасцю і прадуманым да драбніц надворным ландшафтным дызайнам, у які ўмела «ўпісаны» розныя неабходныя ў сялянскай гаспадарцы рэчы. Не паспяваю я агледзецца на падворку, як выходзіць гаспадыня і запрашае ў дом.

– Марыя Антонаўна, па вашым доме і вакол яго можна праводзіць экскурсіі – столькі тут розных цікавостак, ад карцін вядомых беларускіх мастакоў да чоўна, які «плыве» проста па вашым дварышчы. У вашым жыцці было некалькі дзіцячых дамоў і дамоў-інтэрнатаў… Тут, у Сілічах, вам удалося ажыццявіць сваю мару пра дом, дзе вам мае быць утульна?

– Мне заўсёды хацелася жыць у вясковым драўляным доме, які меў бы нейкія характэрныя для традыцыйнага побыту рысы. У нас тут, бачыце, і плеценыя карабы, і кублы, і сяўня, і лапата для пасадкі хлеба ў печ. Усё гэта я збірала цягам усяго жыцця, прычым памятаю, што адкуль паходзіць. Скажам, вось гэты кораб з Палесся, дзе я была ў журналісцкай камандзіроўцы. Вяртаючыся ў Мінск, ухітрылася пранесці яго ў самалёт (маленькі «кукурузнік»), сказаўшы, што гэта музейны экспанат. Цяпер ён стаіць наверсе, у Святланы (*на другім паверсе – працоўны кабінет Святланы Алексіевіч. –* **М.С.**). Калі мы тры гады таму сюды пераехалі, вочы мае шукалі вясковую забудову. І якраз насупраць нашага завулка стаяла старая хата без гаспадара. Калі яе зносілі, я хадзіла развітвацца, яе ж не было каму праводзіць...

«Я і сёння стаю перад цёткай Марыляй, як перад іконай»

– Заходзячы да вас, я міжволі звярнуў увагу, што перад веснiцамі, не парадныммі, а тымі, што ад поля, стаяць звычайныя вілы. Што вы імі робіце? Абараняецеся ад зладзеяў?

– Зусім не (*усміхаецца*). Сыходзячы з хаты, я зачыняю дзверы на два замкі і – стаўлю ў весніцах вілы, граблі ці проста нейкі кій. Я раблю гэта часта падсвядома, таму што так з даўніх часоў рабілі ў вёсцы Грыдзькі на Пастаўшчыне, у цёткі Марылі, дзе прайшло маё маленства. Там людзі ніколі не пільнаваліся ні замкоў, ні ключоў, там быў давер да чалавека, нават да чужога. І гэта засталося ўва мне і перанеслася ў Сілічы. Так, мне тут вельмі ўтульна. У мяне ўсе рэчы – на сваіх месцах, як вось гэтая беларуская лапата ля італьянскага каміна. Здавалася б, рэчы несумяшчальныя, але яны знаходзяцца ў адным сваяцтве – з агнём, з вуголлем.

– Вы нарадзіліся на Алтаі, куды саслалі вашу сям'ю ў 1939-м. Працавалі ў рускамоўных выданнях – «Сельской газете» і часопісе «Нёман». Адкуль у вашай прозе такая каларытная і натуральная беларуская мова?

– З Грыдзькаў. І не толькі мова. Уся мая жыццёвая навука. Толькі там, у пастаўскай вёсцы, я зразумела, што мяне любяць. У любові і мове маёй цёткі Марылі была такая *магута*, такая плынь, што яна знесла і маю польскую мову (з ранняга дзяцінства), і рускую. Прычым цётка мяне не змушала, але яе любячая душа размаўляла са мной па-беларуску. Вось і ўсё. Бо – не здрадзіш, не згубіш мову, на якой любіш. Таму, калі дзеці не ведаюць роднай мовы, віна найперш кладзецца на бацькоў, чыя любоў размаўляла не па-беларуску.

– Вы з такім замілаваннем у сваіх творах прыгадваеце і цётку, і вёску, што тыя Грыдзькі мне як чытачу здаюцца раем на зямлі. Але я сам з вёскі і ведаю, як цяжка жылося вяскоўцам пры калгасным ладзе. Ці не прыхарошваеце вы вясковую рэчаіснасць?

– Не прыхарошваю. Я не магу вам перадаць, якая культура адносін была ў нашай вёсцы! Гэтая лёгкасць, гэты заўсёдны гумар. Памятаю, як грыдзькаўцы цэлай вёскай збіраліся на *карчажку* (вогнішча), як хадзілі *ў паджыцце* (свята красавання жыта). Усе – ад малога да старога! Частаваліся, але я не памятаю ніводнага п'янага. Ніхто ў Грыдзьках багата не жыў. Але перад кожнай хатай красаваліся гародчыкі з кветкамі... А потым, калі я паехала працаваць настаўніцай у Пружанскі раён (вёска Боркі), у мяне быў проста шок. Платы паваленыя, свінні бегаюць па вуліцах… І калі сёння я чую: «Ой, у нас таго няма, гэтага няма», то мне хочацца адказаць: такім сваё жыццё вы самі і зрабілі, людцы вы мае... За сваё жыццё я ведала шмат адукаваных і добрых людзей, але на першым месцы для мяне заўжды застанецца мая цётка Марыля. Я і сёння бачу яе аблічча, стаю перад ёю, як перад іконай. Не ведаю, як гэта назваць. Гэта не ўяўленне, хутчэй як экстрасенсорыка…

«Калі вы крыўдзіцеся, калі вы камусьці не даравалі – вы ахвяра»

– Ваша апавяданне «Коні» прасякнута такой любоўю да «братоў нашых меншых», што яго хочацца чытаць уголас, як малітву…

– Не вы першы мне гэта кажаце (*усміхаецца*). Мая пляменніца Генечка (працавала загадчыцай фермы, ёй і аўтамабіль падарылі, і ордэнам Дружбы народаў узнагародзілі) неяк прызналася, што дала пачытаць маю кніжку сваёй сяброўцы. «А што за сяброўка?», – пытаюся. «Былая загадчыца склада. Дык яна, вяртаючы кніжку, сказала: «Калі чытала, то мне здавалася, быццам я малюся».

– Мы з былой загадчыцай склада тут не арыгінальныя. У Янкі Брыля сказана проста афарыстычна: «Калі я чытаю добрую кнігу, не папракайце мяне ў гультайстве. Не хочаце прызнаць, што я працую, то думайце, што – малюся».

– Брыль – вялікі прыродазнаўца. А чаму ў мяне такое стаўленне да жывой прыроды… Мама мяне не любіла; калі мы жылі ў Змяінагорску на Алтаі, я не памятаю, каб мяне хто за руку браў. Жылі мы ў зямлянцы, і я спала разам з казой. Я там бачыла шмат кветак, мне здавалася, што яны да мяне самі выходзілі насустрач. Нас ад галоднай смерці выратавалі козы. Пасля таго як ад нас сышоў бацька, мама не мела ніякай працы. Яна села за прасніцу, і толькі дзякуючы гэтаму мы засталіся жывыя… Калі мы жылі ў Іслачы непадалёк ад Ракава, я часта назірала, як на пашы хадзіў статак кароў. Абгароджаны дротам пад токам, гэта называецца электрапастухом. Некаторыя каровы – цельныя, а іх токам б'е! Як такое магчыма?! Цяляты нараджаліся проста на полі, і я чула, як каровы рыкалі-галасілі. На маё разуменне, карова павінна мець свой хлеў, як чалавек мае дом.

– Высылка на Алтай, выжыванне ў зямлянцы, сіроцтва… Ці ёсць у вас крыўда на тую ўладу, якая прычыніла вам столькі гора?

– Я не выглядаю як ахвяра. Шмат чаго ў жыцці я пераадолела, і нават граблі на маіх плячах – як знак ваяра. У мяне за душой няма крыўды, бо калі вы крыўдзіцеся, калі вы камусьці не даравалі – вы ахвяра. Крыўда, злосць і недараванне – гэта ваша няволя. Я часта бачу побач з сабой шмат пакрыўджаных – на ўладу, на час, на разнастайных ворагаў! Здавалася б, і вайны няма, а столькі вакол варожасці. Людзі абгароджваюцца варожасцю, як кра́тамі, не разумеючы, што самі сябе трымаюць у няволі.

– А з кім вы сябруеце? З кім вам хочацца весці размову, якая была б раскошай, як сказаў аднойчы Антуан дэ Сент-Экзюперы?

– Апошнім часам у мяне моцна пагоршыўся зрок, я не магу чытаць. Але ўжо шмат гадоў са мной застаюцца найдаражэйшыя суразмоўцы – іспанец Сан Хуан дэ ла Крус і палякі Ян Твардоўскі і Ян Сохань – паэты-ксяндзы, іх кнігі і цяпер у мяне на стале. Часам мне па тэлефоне штосьці чытае прыяцелька Аксана Ёркіна, якая, дарэчы, вядзе нашу старонку ў «Фэйсбуку» – «На прызбе ў Сілічах». Вось нядаўна я пачула вершы Насты Кудасавай з Рагачова, і яна мне адразу стала вельмі блізкім чалавекам. А мы ж ніколі не бачыліся! Мне заўсёды цікава слухаць творы Тані Скарынкінай, якая можа падняць з зямлі нешта незаўважнае і напісаць пра гэта выдатны верш. Я вельмі люблю Вольгу Бабкову, якую лічу праваднікам з космасу. У яе прысутнасці я больш красамоўная, болей сама сабе падабаюся, шкада, што яе цяпер няма з намі (*усміхаецца*). Рэцэнзіі Вольгі на мае кніжкі – гэта проста жывапісныя тосты на застоллі! А мае мілыя сваячкі! Нядаўна яны дзяліліся навіной: «Марыя прыслала сваю новую кнігу, тоўстую – ажно 15 сантыметраў!» Я цешуся з такіх адносін.

«Стаяць двухпавярховыя багатыя дамы, а бадыллё – да стрэх»

– Прабачце, але нават з двума віламі і трыма граблямі на плячах я не магу ўявіць вас ваяром. З кім вам тут даводзіцца змагацца?

– Справа ў тым, што ў Сілічах я не адчуваю сябе ў бяспецы. За нашым домам – поле, засеянае элітнай травой. Летась і пазалетась яго ніхто не касіў, а стаяла такая спёка! Адной іскры дастаткова. Калі нікому тая трава не трэба – аддайце на корм і подсцілку жывёле (нашы суседзі, мнагадзетныя сем'і, трымаюць гаспадаркі). Званю ў сельвыканкам, а мне там жаляцца: няма каму пакасіць. У вёсцы Грыдзькі няма ўжо цётчынай хаты, толькі студня захавалася. Але зямельны надзел – абкошаны, я праз раённую газету знайшла касца. А ў Сілічах стаяць двухпавярховыя багатыя дамы, а бадыллё – да стрэх. Побач жа – гарналыжны курорт, бывае шмат гасцей, у тым ліку замежнікаў, яны ж усё гэта бачаць... А зімой наш завулак засыпае снегам, ніхто яго не чысціць. Аднойчы ехаў пасол і заваліўся ў канаву. Я зноў за тэлефон, а мне сельвыканкам адказвае: «Ну і што, што пасол, усе людзі аднолькавыя». Я кажу: на вашым месцы я сама села б на трактар і пачысціла дарогу да дома, у які прыязджаюць паслы і іншыя знакамітыя людзі.

– Замежны пасол у канаве для Сіліцкага сельвыканкама – не надзвычайнае здарэнне?

– Атрымліваецца, што не. Ні боязі, ні адказнасці. Затое ёсць боязь іншага парадку. Часта чую: ой, не гавары пра гэта па тэлефоне! Чаму? Я жыву на сваёй зямлі, я маю сваю краіну. Чаму я не магу адкрыта выказваць свае думкі? Чаму я павінна ледзь не штодня камусьці даказваць, што жыву на сваёй зямлі і хачу мець свае парадкі? Неяк мая прыяцелька, яна родам з Расіі, кажа мне: «Я толькі што прыехала з Індыі. Дзе б мне двух беларусак знайсці, каб вокны памылі?»

– Беларусы, атрымліваецца, для яе парабкі?

– Так, прыслуга. Можаце сабе ўявіць? З другога боку, я не разумею заклікаў па дзяржаўным радыё: «Любі сваё! Слухай сваё!» Гэта ж прымус.

– Чаму прымус? Падказка!

– Але навошта падказваць у загадным ладзе? Я ведаю адну пісьменніцу, якая гаворыць: «Я прынцыпова па-руску нічога не чытаю!» Пры гэтым замежных моў не ведае. Як такое магчыма? Чаму руская мова не можа быць акном у іншы свет? Ты адчуваеш свой беларускі хрыбет? Ён дастаткова моцны? Дык вазьмі нешта з дасягненняў чалавецтва, каб узмацніць сябе. Нельга самаабмяжавацца і любіць толькі сваё. Для мяне гэта непрымальна. Пакуль магла чытаць, я не ўяўляла свайго жыцця без часопіса «Иностранная литература». Не варта баяцца свету. Калі ты маеш уласны гонар, ты недатыкальны і непарушны.

«Таленавітых людзей не трэба прыцiскаць да пазногця»

– З недатыкальнасцю ў нас праблемы. Нават тыя, хто яе мае паводле статусу, яшчэ як датыкальныя. Згадайце, што вычваралі з кандыдатам у прэзідэнты Уладзімірам Някляевым у 2010 годзе.

– Някляеву як паэту можна ўсё дараваць. Вось мне нядаўна прачыталі яго новую паэму «Вавукі» – проста шыкоўна! Таленавітых людзей не трэба прыцiскаць да пазногця. Не трэба іх пільнаваць – тое ён сказаў ці не тое. Вы паглядзіце, што ён напісаў! Тыя «Вавукі» я на ўсіх слупах расклеіла б, хай бы людзі чыталі! Так, слова паэта можа быць як зброя. А можа прынесці і лагоду ў душу. Неяк у мяне быў хмарны дзень, і я пазваніла прыяцельцы. Яна мне тры вершы Валянціны Аксак прачытала і пытаецца: «Яшчэ што-небудзь хочаш паслухаць?» Я кажу: «Не. Не сцягвай з майго стала святочны абрус. Не перасцілай на будзённае, я хачу пасвяткаваць даўжэй». Усяго тры вершы, а паветра ў хаце стала чысцейшае!

– На мяне падобнае ўздзеянне аказвае кніга Паўла Севярынца «Люблю Беларусь».

– Прыкра, што Паўла ўсё ж выключылі з ПЭН-цэнтра. Трэба было з ім па-сяброўску пагаварыць, высветліць прычыну яго недаверу да ПЭНа, я лічу Паўла разумным і таленавітым чалавекам. Святлана (*С.Алексіевіч, якая на апошнім з'ездзе была абрана старшынёй беларускага ПЭН-цэнтра. –* **М.С.**) была супраць выключэння. Гэта самой арганізацыі вялікі мінус. Трэба было ў той сітуацыі паводзіцца ўсё ж больш памяркоўна.

«Укленчыць перад іконай – гэтага мала…»

– Чытачы атрымалі ад вас навагодні падарунак – шыкоўна выдадзены том прозы і паэзіі «Альбом для цёткі Марылі»...

– Гэта заслуга Святланы, выдаўца Ігара Логвінава і паэта Леаніда Галубовіча, якi сталі ўкладальнікам. Я губляю зрок, прызнацца, мне было не да кнігі. Але Света настояла, з усімі дамовілася. Кніга атрымалася сапраўды прыгожай, дзякуй усім!

– Прадмову да яе, расказаўшы пра сваё жыццё, вы закончылі нечакана: «Я бачыла Бога». Гэта ў тым сэнсе, што Бог ёсць любоў?

– Так, не трэба тыя словы разумець літаральна. Я і перад іконай заўжды адчувала сябе разгубленай і вельмі рэдка нешта прасіла. Лічыла, што павінна ўсяго дамагацца сама, што трэба ведаць, дзе спыніцца, што сказаць. Укленчыць перад іконай – гэтага мала. Найперш трэба, каб Бог наогул ведаў, што ты на свеце ёсць. І ў мяне такое адчуванне, што за мной увесь час нехта сочыць. І яшчэ адчуваю, калі нешта вартаснае зраблю, некаму дарую, то – набліжаюся да Бога. Здалёку-здалёку, але набліжаюся.

– Дзе і з кім вы будзеце сустракаць Новы год?

– Дома. У такія дні пакідаць хату нельга. Хату і сабаку Мальту. Пакуль не ведаю, ці буду каго запрашаць.

– Што пажадаеце чытачам «Народнай Волі» ў новым годзе?

– Пажадаю заўжды адчуваць тых, хто побач, мы вельмі залежым адзін ад аднаго. І самае галоўнае – як мага часцей размаўляць на мове любові. І калі любоў выказваецца на іншай мове, прымаць яе, не адпрэчваць. Хочацца, каб пра гэта памяталі і ў кожнай сям'і, і ў цэлай дзяржаве.

ЗА КАДРОМ

Сначала «Купалу» посмотрит Лукашенко, потом мы

Предпоказ самого ожидаемого белорусского фильма уходящего года – исторической драмы о судьбе народного поэта Беларуси Янки Купалы – должен был состояться еще 17 декабря, в День белорусского кино. Эту дату не раз сообщал директор «Беларусьфильма» Владимир Карачевский в различных интервью. Но праздник кино прошел без премьеры байопика «Купала». Почему? Мы спросили об этом у режиссера фильма Владимира Янковского. И состоится ли вообще просмотр картины до конца года?

– Фильм отослали президенту. Как только «Купалу» посмотрит он, будет просмотр для общественности. Возможно даже, это случится очень скоро. Но, думаю, все-таки не сегодня и не завтра, президент ведь только вернулся из командировки.

А в широкий показ на экраны кинотеатров фильм выйдет в 2020 году – как и планировалось. Затем будет сделан 4-серийный фильм для телевидения.

В картине «Купала» раскрываются основные вехи жизненного и творческого пути поэта, совпавшего с наиболее трагическими событиями первой половины XX века. Трейлер киноленты есть на английском, русском, белорусском и китайском языках. Афиша разработана совместно с известным белорусским художником и дизайнером Владимиром Цеслером.

Съемки проходили в Беларуси, России, Литве. В фильме задействованы белорусские актеры и лишь один приглашенный – Николай Шестак. Он родом из Латвии, но имеет белорусские корни. Николай Шестак и сыграл нашего классика.

Виктория ДРОЗД.

РЭГІЁН

У Гродне плануюць прадаць каля 6 тысяч ёлак

Такая колькасць навагодніх ёлак, як паведамілі "Народнай Волі" ў Гродзенскім лясгасе, прадаецца апошнія некалькі гадоў.

Навагоднія ёлкі высаджваюць на адмысловых плантацыях і вывозяць прадаваць на ёлачныя базары. Паводле меркавання спецыяліста Гродзенскага лясгаса Аляксея Панамара ёлкі нічым не адрозніваюцца ад тых, што і проста растуць у лесе.

"Ніякіх адмысловых сартоў мы не высаджваем для навагодніх ёлак, – заўважыў "Народнай Волі" спецыяліст лясгаса. – І падкормкі для іх таксама ніякай не ўжываем. Гродзенцы купляюць самыя што ні на ёсць экалагічныя, звычайныя нашы традыцыйныя ёлкі, якія ў кватэрах даюць адчуць водар лесу".

Кошт гродзенскіх ёлак вышынёй да аднаго метра – 11 рублёў, да двух – 14, а ад двух да трох метраў – 22 рублі. Аляксей Панамар звяртае ўвагу, што сёлета яшчэ не зафіксавана ніводнага выпадку браканьерства і вельмі хацелася б, каб так і было.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

РАБОТА НАД ОШИБКАМИ

Долгих лет жизни, Петр Григорьевич!

В прошлом номере «Народная Воля» напечатала материал про министров внутренних дел Беларуси – где родились, что закончили…

Но не обошлось без ложки дегтя: вместо фотографии умершего более трех лет назад генерала **Владимира Егорова** мы напечатали фотографию ныне здравствующего бывшего министра обороны Беларуси **Петра Чауса**. Оба улыбчивые, в генеральской форме, чем-то даже немного похожи внешне. Недосмотрели, одним словом. Перепутали…

А Петр Чаус – постоянный читатель «Народной Воли»…

«Ничего страшного! Переживем!» – улыбнулся Петр Григорьевич Чаус по поводу своего снимка в газете.

«Народная Воля» приносит извинения читателям и еще раз Петру Чаусу.

Кстати, 7 января 2020 года Петр Григорьевич Чаус отпразднует день рождения, ему исполнится 81 год.

Желаем здоровья и долгих лет жизни, Петр Григорьевич!

Марина ВИШНЕВСКАЯ.

РЭДКІЯ ЛЮДЗІ

ВАНДРОЎНІК

Карэспандэнт «Народнай Волі» пагутарыў з чалавекам, для якога падарожжы – справа ўсяго жыцця.

У наступным годзе **Аляксей ЯЗЫЛЕЦ** адзначыць своеасаблівы юбілей – 25 гадоў, як ён вандруе па ўсім свеце. А пачалося ўсё са школы і футбола…

– У школьным узросце я любіў геаграфію і футбол, – кажа Аляксей. – З 9 гадоў балеў за мінскае «Дынама», мне падабалася не толькі сачыць за дамашнімі матчамі каманды, але і знаёміцца з іншымі гарадамі, калі «Дынама» гуляла на выездзе.

Праўда, на той час я яшчэ не думаў, што падарожнічаць па розных краінах стане захапленнем, але, як кажуць, апетыт прыходзіць падчас ежы. Спачатку знаёміўся ў іншых гарадах з помнікамі архітэктуры, наведваў вядомыя месцы, а затым зразумеў, што мне цікавыя і людзі.

Так усё і пачалося. Першы раз самастойна за мяжу паехаў, калі мне было 12 гадоў, і гэта было дастаткова кароткае падарожжа ў Маскву. А больш усвядомлена пачаў падарожнічаць ужо ў 17 гадоў.

– Як бацькі паставіліся да вашага захаплення?

– Я ж не адразу вырашыў паехаць у Судан альбо Эфіопію. Да далёкіх падарожжаў рыхтаваўся паступова. Спачатку знаёміўся з Беларуссю, пазней паехаў у Польшчу, у больш аддаленыя рэгіёны. Я тлумачыў бацькам, што ўжо набраўся пэўнага вопыту і валодаю адпаведнымі ведамі, таму за мяне не варта перажываць. І яны з часам прызвычаіліся. У чэрвені наступнага года будзе ўжо 25 гадоў, як падарожнічаю.

– Першую сур’ёзную вандроўку памятаеце?

– У 1999 годзе было падарожжа па Еўропе, мне тады быў 21 год. Праехаў Польшчу, Германію, Бельгію, Галандыю, Францыю. Памятаю, грошай тады давялося пазычыць, але ў Англіі ўладкаваўся на працу і правёў там каля пяці месяцаў.

Працаваў на сельскагаспадарчых работах, яшчэ перад паездкай дамовіўся на гэты конт з мясцовым фермерам. Збіраў гарбузы, кукурузу, за гадзіну атрымліваў каля 4 фунтаў, за дзень – 30–40. Гэтага хапала, ды і праца для маладога хлопца была нескладаная.

А больш сур’ёзныя падарожжы пачаліся ў 2004 годзе, калі стаў ажыццяўляць экспедыцыйныя вандроўкі. Першая была вакол Турцыі праз Грузію. Вельмі цікава было падарожнічаць па Курдыстане, па Усходняй Турцыі – рэгіёне зусім не турыстычным, але вельмі прыгожым і каларытным. Пазней былі Іран, Сірыя, Іарданія, Егіпет…

Затым праз шэраг еўрапейскіх краін патрапіў у Запаляр’е. Пераляцеў праз акіян у Канаду, паромам паплыў на Аляску. На Алясцы, дарэчы, даволі часта сустракаў мядзведзяў. Гэта там – як у Беларусі зайца сустрэць.

– Заяц менш небяспечны…

– Сустрэча з мядзведзем-грызлі і насамрэч можа для чалавека дрэнна скончыцца, але ў лясах там, як правіла, чорныя мядзведзі, якія звычайна не нападаюць на людзей. Неяк падвозіў мяне дальнабойшчык, я яму расказаў, што ноччу спаць буду пад адкрытым небам. Вадзіцель супакоіў: «Не перажывай, мядзведзі тут на людзей не нападаюць».

Дарэчы, на Камчатцы, куды мы ездзілі кампаніяй, у першую ж ноч мішка скраў пакунак з ежай, які вісеў на дрэве. Раніцай першай прачнулася дзяўчына, выйшла з намёта і бачыць – мядзведзь вырашыў паласавацца нашымі прыпасамі. Усе, натуральна, адразу не ежу кінуліся ратаваць, а схапіліся за мабільныя тэлефоны, каб фота зрабіць. Праўда, калі пачалі лыжкамі па талерках грукаць, то мядзведзь проста ўзяў у зубы пакунак з надпісам «Нарачанскі масласырзавод» і пайшоў. Я затым знайшоў толькі пластыкавы кантэйнер, а вось мядзельскія катлеты, што мама прыгатавала, мядзведзю, відаць, прыйшліся даспадобы. Прагрыз упакоўку для крэма ад сонца, але, напэўна, смак не вельмі спадабаўся.

Зрэшты, падчас вандровак сустрэчы з жывёльным светам проста непазбежныя. Напрыклад, неяк плылі ў Мазамбік на драўлянай лодцы. Спачатку мясцовыя жыхары не хацелі мяне браць, але, як аказалася, толькі з-за таго, што лодка працякала. Падчас паездкі ім даводзілася вычэрпваць ваду, а я рабіў фотаздымкі краявідаў. Праплываем ля аднаго вострава, а адтуль кракадзіл як пляснецца ў ваду! Акурат ля нашай лодкі. Тут ужо і мяне папярэдзілі, каб не гойсаў па лодцы, а сядзеў спакойна, калі не хачу патрапіць у пашчу алігатара.

Я быў у самых розных нацыянальных парках, бачыў самых экзатычных жывёл. А спатканне з павіянам у Паўднёва-Афрыканскай Рэспубліцы (ПАР) скончылася тым, што той скраў у мяне заплечнік, пакуль я рабіў фотаздымкі. Пабег за ім, а ён спыніўся і так абурана на мяне фыркнуў, што Божа барані! Маўляў, гэта ўжо маё, забудзься пра свае рэчы. Відаць, жывёлу прывабіў пах бананаў, якія знаходзіліся ў сумцы. Мясцовыя жыхары, праўда, потым забралі ў павіяна заплечнік.

– У якіх краінах падарожжы былі найбольш экстрэмальныя?

– Аднойчы прыехаў у Мазамбік. Гэта была экспедыцыя на поўдзень Афрыкі, але цалкам без авіяпералётаў. Ехаў з Беларусі ў ПАР аўтаспынам праз Румынію, Балгарыю, Турцыю, Сірыю, Іарданію, Егіпет, Судан, Эфіопію, Кенію, Танзанію… І вось у Мазамбіку ўзніклі праблемы з візай, я нават абяцаў паскардзіцца ў Міністэрства ўнутраных спраў. Пакуль разбіраліся, некалькі дзён давялося спаць у намёце, але справа скончылася тым, што я ўсё-такі патрапіў у гэтую краіну, але іншым шляхам.

У Папуа мост зламаўся на горнай дарозе, і сем дзён давялося чакаць экскаватар, каб яго адрамантавалі. У выніку за 12 дзён з вадзіцелем змаглі праехаць у адным накірунку толькі 147 кіламетраў (з 575!) трасы Транс–Папуа – неверагоднае бездарожжа! Таму, як бачым, без накладак не абыходзілася.

– Вы сустракалі экзатычных жывёл, а незвычайную ежу давялося пакаштаваць?

– Адразу скажу, што розных пацукоў, жукоў ці чарвякоў я не еў, бо аддаю перавагу традыцыйнай ежы. А вось садавіны пакаштаваў самай разнастайнай. Рамбутан, мангусцін, папая, драган, манга вельмі смачныя!

Спадабаліся нацыянальныя кухні многіх краін – еў і аляніну, і мяса мядзведзя, і розныя рыбныя стравы. Ды і самі нешта смажылі на вогнішчы.

– Колькі грошай звычайна патрэбна на падарожжа?

– На месяц 300–500 долараў можа хапіць. Нягледзячы на тое, куды вы паехалі – у Аўстралію ці Афрыку. Праўда, я ніколі не падарожнічаў больш за год. Вось мой сябра, напрыклад, два з паловай гады вандраваў па Паўднёвай Амерыцы. Увогуле, калі правільна арганізаваць падарожжа, то можна шмат на чым сэканоміць.

– Мясцовыя жыхары дапамагаюць?

– Не без гэтага. Вельмі добра прымалі ў Іране, Сірыі, дзе я пабываў тройчы. Увогуле, я стараюся не адкладваць паездкі ў неглабалізаваныя краіны, дзе яшчэ захаваліся самабытныя быт і культура. Як, напрыклад, у Папуа, дзе ў некаторых вёсках жанчыны не ведаюць, што такое станік, а мужчыны ходзяць з катэкамі – футлярамі для пеніса. І нават у такіх вёсках самабытная культура ўжо паціху вымірае, таму трэба спяшацца.

– Нейкія невялікія падаруначкі мясцовым робіце?

– Часам дару беларускія грошы, хаця некаторыя палохаюцца, думаюць, што за гэта трэба таксама заплаціць. Тлумачу, што гэта – сувенір. Бывае, што напішу на купюры – «Беларусь».

– А ці ведаюць пра Беларусь у іншых краінах?

– Шмат у якіх зусім нічога не ведаюць. Аднойчы консул Малаві ў Замбіі не хацеў мне даваць візу, сказаў, што я маню і краіны Беларусь у свеце не існуе. Пайшоў правяраць. На мяжы Сірыі і Іарданіі памежнік палічыў, што «Беларусь» і «Барбадас» – гэта адно і тое.

Але ведаюць не толькі пра нас. Сябра распавядаў гісторыю, што, здаецца, у пасольстве Конга ад грамадзяніна Таджыкістана акрамя пашпарта яшчэ патрабавалі і даведку, што такая краіна існуе.

– Колькі вы за 25 гадоў змянілі пашпартоў?

– Зараз у мяне ўжо адзінаццаты пашпарт, бо калі не хапае старонак для візы, то дакумент трэбя мяняць. Дарэчы, самыя дарагія візы, напэўна, у ЗША, Аўстралію, Аб’яднанае Каралеўства, Чылі і Малаві (100–120 долараў).

У некаторых краінах наогул цікавая сітуацыя: за кошт візы можна гандлявацца, як на рынку. Калі я ехаў з Танзаніі ў Кенію, памежнік назваў мне завышаную суму, на што я сказаў, што быў ужо тут і ведаю, які кошт на самай справе. Ён зрабіў выгляд, што быццам правярае гэта ў камп’ютарнай базе, а затым кажа: «Акей, цябе не падманеш».

Я наогул стараюся ніколі не даваць хабар. Па-першае, гэта дадатковыя выдаткі, па-другое, не трэба прывучаць памежнікаў да гэтага. Калі я ехаў з партугальцамі ў Паўднёва-Афрыканскую Рэспубліку, на мяжы адной з краін мы тры дні стаялі, бо памежнікі чакалі ад нас хабару. Але мы прынцыпова нічога не плацілі, таму ў рэшце рэшт прапусцілі проста так. За гэтыя тры дні мы знаёміліся з горадам і жылі ў гатэлі першага класа. Каб вы лепш уявілі першы клас, скажу, што ў пакоі былі бетонныя сцены, падлога і столь, вентылятар і жалезны ложак – такі, як раней стаялі ў студэнцкіх інтэрнатах. Начавалі ў другім класе – такія ж ложкі, толькі пад адкрытым небам, на дварышчы гатэля.

– Што звычайна бераце з сабой у падарожжа? Ёсць нейкі традыцыйны набор?

– Самае галоўнае – не забыць галаву. *(Смяецца.)* Гэта жарт, натуральна, але і на самай справе напярэдадні трэба прадумаць маршрут да дробязяў: размеркаваць бюджэт, знайсці квіткі і жыллё, нічога не забыць. Пашпарт я, дарэчы, звычайна нашу заўсёды ў невялікім гаманцы на шыі, бо, калі згубіш дакумент альбо ён будзе ў заплечніку, які можа скрасці той жа павіян, то праблем у чужой краіне не абярэшся. Складана нават уявіць, што вы будзеце рабіць у якой-небудзь афрыканскай краіне, дзе няма беларускіх пасольстваў, без пашпарта.

Таксама практычна заўсёды бяру з сабой спальны мяшок, бо сітуацыі ў дарозе здараюцца розныя і начаваць нярэдка даводзіцца на вуліцы. У 1990-я гады толькі так і падарожнічалі.

Натуральна, неабходны сродкі гігіены, карты краін, акумулятарная батарэя для тэлефона і грошы – на картцы і наяўныя. Памятаю, у Мазамбіку хацеў памяняць 20 долараў, дык гэта заняло ледзь не дзесяць хвілін. Перапісвалі нумар купюры ў адзін журнал, затым у другі, рабілі ксеракопію… Паўсюль свае законы.

– Дзе ўдалося пабываць за гэты год?

– Мінулы Новы год мы сустракалі з сябрамі ў Інданезіі і да гэтага падарожжа рыхтаваліся каля двух гадоў. Ляцеў у Інданезію я даволі складаным маршрутам – былі чатыры пералёты. Затым восем дзён плылі з вострава Ява на востраў Папуа – Новая Гвінея. Дарэчы, Новы год мы сустрэлі адны з самых першых на планеце – калі ў Беларусі прабілі куранты, у Інданезіі было шэсць гадзін раніцы, і я сустракаў усход сонца ў каюце капітана, куды можна свабодна заходзіць іншаземцам (проста ля дзвярэй фармальна запытацца, ці можна ў капітанскую рубку).

У Папуа правёў каля двух месяцаў, тыдзень – у Малайзіі, затым пераляцеў праз Індыйскі акіян на востраў Шры-Ланка. І даволі танна – усяго за 70 долараў. Затым пералёт у Індыю і цягніком аж да Непала, дзе правёў каля трох тыдняў. Неверагодна цікавая і прыгожая краіна!

Пасля гэтага транзітам праз Маскву адправіўся ў Польшчу, дзе некалькі месяцаў працаваў турыстычным гідам. Гэта, натуральна, сезонная падпрацоўка, а не сталая праца, але заўсёды прыемна сумяшчаць любімы занятак з магчымасцю зарабіць грошы.

У ліпені наведаўся пілігрымкай у Будслаў да Маці Божай, з’ездзіў у Беласток на рок-фестываль «Басовішча», некалькі дзён правёў на Нарачанскіх азёрах… А затым было падарожжа паромам з Заходняй Сібіры ў Запаляр’е. Адным словам, год быў насычаны, ні пра што не шкадую.

– Аляксей, а ці можна манетызаваць падарожжы?

– Я пакуль на гэтым не зарабляю, але, мяркую, што гэта можа прынесці прыбытак у будучыні. Паколькі я працую гідам, то можна распрацоўваць новыя турыстычныя накірункі, і мае веды добра спатрэбяцца.

– Колькімі мовамі вы валодаеце?

– Асноўная мова зносін – англійская, хаця зараз, калі ў тэлефоне ёсць перакладчык практычна на любую мову, праблем з гэтым зусім няма. Да таго ж мову жэстаў таксама ніхто не адмяняў, пры жаданні з любым чалавекам можна паразумецца.

– Вандруеце адзін ці з жонкай?

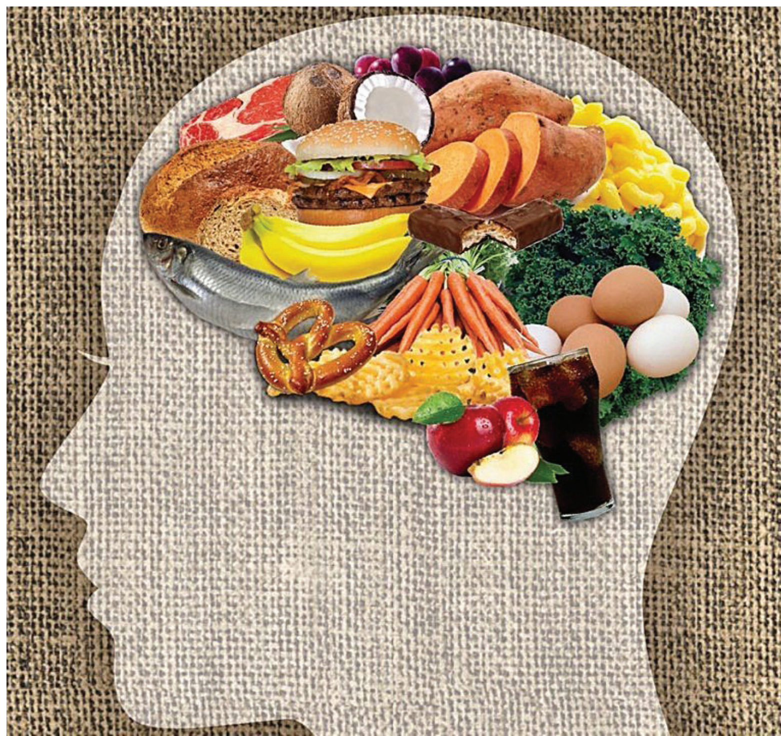
– Я пакуль не жанаты, хаця, натуральна, хацелася б знайсці чалавека, які ўспрымае свет таксама, як і я. Вандраваць удвух – гэта проста цудоўна…

Алесь СІВЫ.

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!

Пять продуктов, которые помогут вашему мозгу

Мозг использует 20–30 процентов от всей энергии, вырабатываемой организмом. Если ее не хватает, то мозг медленнее передает нервный импульс, в результате чего мы устаем, плохо концентрируемся, а память начинает сбоить. Как этого избежать? Вот продукты, которые надо добавлять в рацион каждую неделю, чтобы мозг мог функционировать правильно.

1.Зелень

Зелень содержит уникальный микроэлемент – лютеин. Максимальная его концентрация наблюдается в глазу, особенно в сетчатке.

Если лютеина не хватает, то глаза быстро устают, возникают проблемы со зрением. Этот тут же отражается на восприятии и обработке информации извне. Чтобы этого избежать, налегайте на шпинат и петрушку, в которых лютеина большего всего.

2.Яйцо

Яичный желток содержит витамин B_4, который необходим нам для улучшения памяти, концентрации внимания и, главное, для восстановления нейронов в головном мозге. Именно нейроны помогают правильной работе нервной системы и борются с депрессией.

3.Миндаль

В нем присутствует витамин Е, роль которого в нормальной работе нервной ткани нельзя преуменьшать. Если мы хотим сохранить молодость ума, нам нужно потреблять продукты с этим витамином хотя бы пару раз в неделю.

4.Рыба семейства лососевых

В этой рыбе наибольшая концентрация Омега-3 и Омега-6 жирных кислот. Они замедляют старение нервной системы, восстанавливают клетки головного мозга, а также участвуют в синтезе так называемого гормона радости – серотонина.

5.Питьевая вода

Мозг на 90 процентов состоит из воды. Этот орган страдает от обезвоживания в первую очередь. Недостаток воды снижает мозговую активность, работоспособность человека, приводит к усталости и плохому настроению. Поэтому глоток воды надо делать каждые полчаса.

ОБРАЗ ЖИЗНИ

Килограммы недосыпа

Привычка отсыпаться в выходные, чтобы наверстать недостаток сна за неделю, приводит к набору лишнего веса.

Это утверждают ученые из Университета Джонса Хопкинса (США).

В рамках исследования несколько десятков молодых людей недосыпали в течение рабочей недели, далеко за полночь ложились в пятницу и подолгу отсыпались в выходные. Сдвиги естественных биоритмов привели к тому, что добровольцы испытывали голод ближе к полуночи. И таким образом к концу недели набрали лишние полтора килограмма. Кроме того, в рабочие дни у них повысилась чувствительность к инсулину в мышцах и печени – тканях, которые поглощают сахар после еды.

– А это прямые предпосылки для развития сахарного диабета и сердечно-сосудистых заболеваний, – резюмирует один из авторов исследования Кристофер Депнер.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар
Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 23.12.2019 у 17.00. Аб’ём 4 друк. аркушы. Тыраж 22 007 экз. Заказ № 4138.

